

МІНІСТЕРСТВО ОБОРОНИ УКРАЇНИ

НАКАЗ

Начальника Головного управління державної авіації України
(з основної діяльності)

21.07.2025

м. Київ

№ 118

Про затвердження Адміністративних процедур Головного управління державної авіації України з видання та супроводження сертифікатів (військових) льотної придатності, обмежених сертифікатів (військових) льотної придатності, дозволів (військових) на виконання польотів та схвалення умов польоту

Відповідно до параграфа 21.В.30, пунктів 21.В.320(b), 21.В.520(b) Правил сертифікації повітряних суден, пов'язаних з ними виробів, компонентів та обладнання, які належать до військової техніки, а також організацій розробника та виробника (Частина-21В), затверджених наказом Міністерства оборони України від 03.11.2016 № 586, зареєстрованих в Міністерстві юстиції України 12.12.2016 за № 1603/29733 (зі змінами), та з метою удосконалення адміністративних процедур Головного управління державної авіації України,

НАКАЗУЮ:

1. Затвердити Адміністративні процедури Головного управління державної авіації України з видання та супроводження сертифікатів (військових) льотної придатності, обмежених сертифікатів (військових) льотної придатності, дозволів (військових) на виконання польотів та схвалення умов польоту, що додаються.

2. Визнати такими, що втратили чинність:
наказ начальника Головного управління державної авіації України

(з основної діяльності) від 22.05.2023 № 53 “Про затвердження Адміністративних процедур з видання та супроводження сертифікатів (військових) льотної придатності, обмежених сертифікатів (військових) льотної придатності та дозволів (військових) на виконання польотів”;

наказ начальника Головного управління державної авіації України (з основної діяльності) від 02.08.2024 № 146 “Про внесення змін до Адміністративних процедур з видання та супроводження сертифікатів (військових) льотної придатності, обмежених сертифікатів (військових) льотної придатності та дозволів (військових) на виконання польотів, затверджених наказом начальника Головного управління державної авіації України (з основної діяльності) від 22.05.2023 № 53”.

3. Управлінню первинної льотної придатності Головного управління державної авіації України встановленим порядком здійснити підготовку цього наказу до розміщення на головній сторінці офіційного вебсайту Міністерства оборони України в мережі Інтернет та у розділі “Діяльність – нормативно-правова”, тип документа “Наказ”.

4. Контроль за виконанням наказу покласти на заступника начальника Головного управління державної авіації України згідно з розподілом повноважень.

Начальник Головного управління державної авіації України
полковник

Володимир ПЕРЕЛЬОТ

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ начальника Головного
управління державної авіації України
(з основної діяльності)

21.07.2025 № 118

АДМІНІСТРАТИВНІ ПРОЦЕДУРИ

Головного управління державної авіації України

з видання та супроводження сертифікатів (військових) льотної придатності, обмежених сертифікатів (військових) льотної придатності, дозволів (військових) на виконання польотів та схвалення умов польоту

1. Загальні положення

1.1. Ці Адміністративні процедури розроблено на виконання положень параграфу 21.B.30, пунктів 21.B.320(b) та 21.B.520(b) Правил сертифікації повітряних суден, пов'язаних з ними виробів, компонентів та обладнання, які належать до військової техніки, а також організацій розробника та виробника (Частина-21B), затверджених наказом Міністерства оборони України від 03 листопада 2016 року № 586, зареєстрованих в Міністерстві юстиції України 12 грудня 2016 року за № 1603/29733 (зі змінами) (UA MAR 21, далі – Частина-21B) та встановлюють для персоналу Головного управління державної авіації України (далі – ГУДАУ) і організацій, що експлуатують державних повітряних суден України (далі – ПС) процедури видання і супроводження сертифікатів (військових) льотної придатності (Military Certificate of Airworthiness, далі – MCA), обмежених сертифікатів (військових) льотної придатності (Military Restricted Certificate of Airworthiness, далі – MRCA), згідно з главою Н Чащини-21B, а також видання дозволів (військових) на виконання польотів (Military Permit To Fly, далі – MPTF) і схвалення умов польоту (Flight Condition, далі – FC) для MPTF, згідно з главою Р Чащини-21B.

1.2. Розробку цих Адміністративних процедур здійснено з урахуванням таких документів:

Чащини-21B;

Правил підтримання льотної придатності авіаційної техніки державної авіації (Частина-MB), затверджених наказом Міністерства оборони України від 23 грудня 2016 року № 714, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 06 лютого 2017 року за № 160/30028 (зі змінами) (далі – Частина-MB);

Правил схвалення організацій з технічного обслуговування та ремонту авіаційної техніки державної авіації (Частина-145B), зареєстрованих в Міністерстві юстиції України 06 лютого 2017 року за № 161/30029, затверджених наказом Міністерства оборони України від 23 грудня 2016 року № 714, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 06 лютого 2017 року за

№ 160/30028 (зі змінами);

Прийнятних методів доведення відповідності та довідкового матеріалу до Правил сертифікації повітряних суден, пов'язаних з ними виробів, компонентів та обладнання, які належать до військової техніки, а також організацій розробника та виробника (Частина-21В), затверджених наказом начальника Головного управління державної авіації України (з основної діяльності) від 12 вересня 2024 року № 161 (далі – АМС & GM до Частини-21В);

Наказу начальника Головного управління державної авіації України (з основної діяльності) від 09 травня 2023 року № 43 “Про схвалення використання застосовних норм військової льотної придатності як стандартних засобів для доведення відповідності виробів, компонентів та обладнання відповідно до Правил сертифікації повітряних суден, пов'язаних з ними виробів, компонентів та обладнання, які належать до військової техніки, а також організацій розробника та виробника (Частина-21В)”;

European Military Airworthiness Document. EMAD 1. Acronyms and Definitions Document. Edition 1.5, 27 May 2025. MAWA Forum/EDA;

CAP 733. Permit to Fly Aircraft. First Edition 28 June 2004. Safety Regulation Group. United Kingdom Civil Aviation Authority;

PR.CAP.00125-001. Approval of Flight Conditions for a Permit to Fly (AFC). Approval Date 06 December 2024. European Union Aviation Safety Agency;

Advisory Circular AC 21-09. Version 4.1. Special flight permits. December 2022. Civil Aviation Safety Authority. Australian Government;

Airworthiness Principle. (SFP.01) - Special Flight Permit. Version 2.0. April 2024. Civil Aviation Safety Authority. Australian Government.

1.3. Посилання на параграфи (пункти, підпункти) Частини-21В у цих процедурах викладено латинськими літерами, арабськими та римськими цифрами, що розділені крапкою та/або дужками. Структура нумерації наступна:

перша група – цифра “21” позначає належність до Частини-21В;

друга група – літери “А, В”, що позначають відповідний розділ;

третя група – одна-три цифри, які позначають відповідний параграф;

четверта група – літера, яка відокремлюється дужками “(a), (b), (c), (d) ...”

та позначає відповідний пункт;

п'ята, шоста групи та наступні символи позначають відповідний підпункт.

1.5. Форми документів льотної придатності позначаються у вигляді “UA MAR Form *” та “EMAR Form *”. Номер форми “*” викладено арабськими цифрами і може бути доповнено латинською літерою.

1.6. Відповідно до пункту 2 наказу Міністерства оборони України від 03 листопада 2016 року № 586, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 12 грудня 2016 року за № 1603/29733 (зі змінами), компетентним органом щодо Частини-21В визначено ГУДАУ.

1.7. Процедури обстеження заявника (інспектування ПС) здійснюються персоналом управління первинної льотної придатності, або, за потреби, із залученням іншого підготовленого персоналу ГУДАУ, а також відповідним чином навченого і підготовленого персоналу суб'єктів авіаційної діяльності державної

авіації України, що має відповідати вимогам 21.В.25(с).

У заходах можуть брати участь стажисти без права підпису.

Залучений до інспектування ПС заявника персонал ГУДАУ повинен мати під час виконання обов'язків документ, що засвідчує особу.

1.8. Особи, уповноважені підписувати схвальні документи:

начальник Головного управління державної авіації України, заступник начальника Головного управління державної авіації України (згідно з розподілом повноважень) – МСА, MRCA, MPTF;

начальник управління первинної льотної придатності та заступник начальника управління первинної льотної придатності (згідно з розподілом повноважень та у разі відсутності начальника управління первинної льотної придатності) – ФС.

1.9. Підписи начальника Головного управління державної авіації України та заступника начальника Головного управління державної авіації України (згідно з розподілом повноважень) на схвальних документах скріплюються печаткою ГУДАУ відповідно до встановленого порядку.

Допускається накладання кваліфікованого електронного підпису або удосконаленого електронного підпису, що базується на кваліфікованому сертифікаті електронного підпису, без накладання печатки ГУДАУ.

1.10. Документи заявника приймаються до розгляду за умов:

наявності правильно заповненої заявки з повним комплектом документів; відсутності виправлень (не мають підчисток, рукописних або машинописних виправлень і доповнень);

оформлення відповідної заявки державною або англійською мовою (найменування документів має бути наведено мовою оригіналу).

Допускається надання засобами електронного зв'язку до ГУДАУ заявок та копій документів, завірених заявником у встановленому порядку, не пізніше ніж за 10 календарних днів до визначеної дати інспектування ПС. Дозволяється надання керівництв, звітних та інших великих за обсягом матеріалів на електронному носії інформації, за винятком заявок.

2. Сертифікат (військовий) льотної придатності та обмежений сертифікат (військовий) льотної придатності

2.1. Загальні вимоги до процесу видання сертифіката

2.1.1. ГУДАУ здійснює обстеження заявника на отримання або утримувача МСА/MRCA з метою достатнього обґрунтування видання, виправлення, заміни, призупинення їх чинності або скасування. Таке обстеження складається з:

- оцінювання прийнятності заявника;
- оцінювання прийнятності заявки;
- класифікації типу сертифіката льотної придатності (МСА чи MRCA згідно з 21.A.174(b));
- оцінювання документації, що отримана із заявкою;
- інспектування ПС (якщо застосовно);
- визначення (якщо застосовно) необхідних умов, заборон або обмежень щодо льотної придатності (далі – ЛП);
- видання МСА/MRCA.

2.1.2. МСА/MRCA видається на ПС з реєстру державних ПС України.

2.1.2.1. МСА видається на ПС, яке відповідає сертифікату типу (військовому) (Military Type Certificate, далі – МТС), виданому ГУДАУ, або МТС/ТС чи еквівалентному документу, визнаному ГУДАУ (регулюється окремими адміністративними процедурами ГУДАУ).

2.1.2.2. MRCA видається на ПС, яке відповідає обмеженому сертифікату типу (військовому) (Military Restricted Type Certificate, далі – MRTC), виданому ГУДАУ, або MRTC/RTC чи еквівалентному документу, визнаному ГУДАУ (регулюється окремими адміністративними процедурами ГУДАУ), а також у випадку доведення ГУДАУ заявником відповідності спеціальним вимогам ЛП, що забезпечують прийнятний рівень безпеки польотів.

2.1.2.3. Одночасно, у заздалегідь сплановані строки та узгоджені спільні заходи з персоналом ГУДАУ з перегляду ЛП, разом з МСА/MRCA видається сертифікат (військовий) перегляду льотної придатності (Military Airworthiness Review Certificate, далі – MARC) за окремими адміністративними процедурами ГУДАУ відповідно до положень Частини-МВ.

2.1.2.4. Для імпортованого ПС, за наявності чинного MARC, виданого в країні-експортері ПС, ГУДАУ може видати МСА/MRCA та MARC із зазначенням в MARC строку чергового перегляду ЛП, не пізніше дати припинення чинності (чергового перегляду) MARC, виданого в країні-експортері.

2.1.3. Якщо немає інших уточнень, далі по тексту цих Адміністративних процедур під скороченнями слід розуміти:

МСА – два сертифікати МСА та/або MRCA,

MARC – два сертифікати MARC та/або сертифікат перегляду льотної придатності Airworthiness Review Certificate (ARC),

МТС – два сертифікати МТС та/або ТС,

MRTC – два сертифікати MRTC та/або RTC.

2.2. Заявка на отримання сертифіката

2.2.1. Заявка на отримання МСА/MRCA (Додаток [1](#) до цих Адміністративних процедур), підписана керівником заявника (із зазначенням його посади, прізвища, дати підписання та скріплена печаткою організації) або засвідчена його електронним підписом, надсилається до ГУДАУ.

2.2.2. Заявка на отримання МСА може подаватися одночасно з офіційним зверненням на отримання реєстраційного посвідчення державного ПС та наявності нижченаведених документів, визначених в 21.A.174.

2.2.2.1. Для нового ПС, яке не було в експлуатації, до заявки додаються:

заява про відповідність ПС UA MAR Form 52, що видана організацією виробника ПС відповідно до повноважень 21.A. 163(b) *або* визнана ГУДАУ відповідно до 21.A.130(d); *або*

будь-які прийнятні доказові матеріали, які підтверджують відповідність імпортованого ПС типовій конструкції, яка схвалена компетентним органом держави експортера.

2.2.2.2. Для ПС, що знаходилося в експлуатації, до заявки додаються:

1) попередній чинний MARC (національний еквівалент EMAR Form 15), якщо держава застосовує Європейські вимоги з військової льотної придатності (European Military Airworthiness Requirements, далі – EMARs); *або*

2) для ПС, що походить з іншої держави:

заява компетентного органу держави попередньої реєстрації щодо стану ЛП ПС на дату передавання;

звітний матеріал у хронологічному порядку для встановлення стандартів виробництва, модифікації та технічного обслуговування (далі – ТО) ПС (див. Додаток [2](#) до цих Адміністративних процедур), включаючи всі обмеження (відповідно до 21.B.327(c)).

2.2.2.3. Решту документів, зазначених в 21.A.174, заявник має надати для перевірки під час безпосереднього інспектування ПС або додатково надіслати електронними засобами зв'язку до ГУДАУ за вимогою:

інформацію (звіт) щодо ваги та центрівки ПС разом зі схемою завантаження;

льотне керівництво та будь-які інші керівництва, які ГУДАУ вважає за необхідне отримати для розгляду;

клопотання (рекомендацію) щодо видачі МСА та MARC (згідно з Частиною-MB), за результатами оцінювання ЛП ПС схваленою організацією з управління підтриманням ЛП (Continuing Airworthiness Management Organization, далі – CAMO), яка має відповідні повноваження (надається відповідно до положень Частини-MB).

2.2.3. Впродовж трьох робочих днів відповідний начальник (згідно з розподілом повноважень в управлінні первинної льотної придатності), встановленим порядком призначає відповідального інспектора (Project Certification Manager, далі – PCM), який організовує подальший поетапний процес видання МСА згідно з положеннями цих Адміністративних процедур.

2.2.4. РСМ, спільно з визначеним персоналом ГУДАУ з перегляду ЛП, вивчають заявку (по напрямках діяльності) та беруть до розгляду у разі повного та правильного її заповнення з доданим повним пакетом документів, що визначений в підпункті [2.2.2](#) цього пункту Адміністративних процедур. За наявності суттєвих невідповідностей, ГУДАУ письмово повідомляє заявника листом про неможливість прийняття заявки до розгляду із зазначенням причин відмови і поясненнями з посиланням на відповідні вимоги Частини-21В та/або пов'язаних нею АМС & GM (за потреби).

Заявник може доопрацювати заявку і пакет документів та повторно подати на розгляд до ГУДАУ у встановленому порядку.

2.3. Оцінювання прийнятності заявника, заявки та доданої документації, класифікації типу сертифіката

2.3.1. Заявником на отримання МСА може бути будь-яка організація, яка отримала/отримує реєстраційне посвідчення державного ПС, за умов дотримання положень глави Н Частини-21В.

2.3.2. Оцінювання прийнятності заявки здійснюється згідно з нижченаведеними вимогами 21.В.326, 21.В.327.

2.3.2.1. Для видання МСА, РСМ має переконатися в придатності ПС для безпечної експлуатації за результатами вивчення наданих документів:

щодо нового ПС – відповідності МТС та наявності доказових документів (див. пп. [2.2.2.1](#), 2.2.2.3 пункту 2.2 розділу 2 цих Адміністративних процедур);

щодо ПС, що експлуатувалося – наявності доказових документів (див. пп. [2.2.2.2](#), 2.2.2.3 пункту 2.2 розділу 2 цих Адміністративних процедур), які свідчать про:

i) відповідність ПС МТС та додатковим сертифікатам типу (військовим) (Military Supplemental Type Certificate, далі – MSTC/STC), схваленим проєктам ремонтів чи іншим схваленим або визнаним ГУДАУ змінам (за наявності);

ii) виконання вимог застосовних директив ЛП (Airworthiness Directives, далі – AD);

iii) виконання інспектування визначеним персоналом ГУДАУ з перегляду ЛП згідно із застосовними положеннями Частини-МВ.

2.3.2.2. Для видання MRCA, РСМ має переконатися в придатності ПС для безпечної експлуатації за результатами вивчення наданих документів:

щодо нового ПС – відповідності MRTC або спеціальним вимогам ЛП (див. 21.А.16А, 21.А.16В) та наявності доказових документів (див. пп. [2.2.2.1](#), 2.2.2.3 пункту 2.2 розділу 2 цих Адміністративних процедур);

щодо ПС, що експлуатувалося – наявності доказових документів (див. пп. [2.2.2.2](#), 2.2.2.3 пункту 2.2 розділу 2 цих Адміністративних процедур), які свідчать про:

i) відповідність MRTC або спеціальним вимогам ЛП (21.А.16А, 21.А.16В) та будь-яким MSTC/STC, схваленим проєктам ремонтів чи іншим схваленим змінам (за наявності);

ii) виконання вимог застосовних AD;

iii) виконання інспектування згідно із застосовними положеннями

Частини-МВ.

2.3.2.3. Відповідно до 21.В.327(b), у випадку невідповідності ПС основним вимогам ЛП та критеріям для отримання MRTS, ГУДАУ (за потреби) має враховувати відхилення від таких основних вимог, з метою:

видання спеціальних вимог ЛП (21.А.16А, 21.А.16В) для забезпечення достатнього рівня безпеки, з урахуванням використання за призначенням, та робити інспектування ПС на відповідність цим спеціальним вимогам;

визначення обмежень щодо його використання за призначенням.

2.3.3. З метою переконання у придатності ПС для безпечної експлуатації, РСМ має вивчати надані документи або виконувати інші перевірки (за потреби) разом з визначеним персоналом ГУДАУ з перегляду ЛП або окремо.

2.3.4. РСМ опрацьовує подану заявку з документами до неї в термін до 10 робочих днів з використанням контрольного переліку інспектування з видання МСА/MRCA (Додаток [3](#) цих Адміністративних процедур), заповнює його відповідні графи, проставляє дату і підпис наприкінці опитувальника.

Всі виявлені невідповідності, мають бути повністю занотовані у відповідному [блоці](#) контрольного переліку інспектування з видання МСА/MRCA, надані у письмовому вигляді заявнику та усунуті.

2.3.5. У разі незадовільного (негативного) результату оцінювання прийнятності заявника, заявки та доданої документації, РСМ надає безпосередньому начальнику обґрунтування та пропозиції стосовно обставин призупинення опрацювання заявки. Остаточне рішення приймає начальник управління первинної льотної придатності. Інформація щодо прийнятого рішення та виявлені невідповідності доводяться до заявника у письмовому вигляді або офіційним листом.

Заявник може в робочому порядку усунути виявлені невідповідності та надати виправлені документи до ГУДАУ. Розгляд заявки в такому випадку продовжується на строк до 10 календарних днів з дня одержання від заявника виправлених документів, що підтверджують усунення виявлених в ГУДАУ невідповідностей. Протягом цього терміну РСМ проводить аналіз повторно наданих документів.

2.3.6. Заявка скасовується, якщо заявник не усунув невідповідності протягом 30 календарних днів після їх первинного доведення. Повторна подача заявки здійснюється на загальних підставах.

2.4. Інспектування повітряного судна

2.4.1. Як правило, якщо ПС нове (не було в експлуатації), то безпосередньо (фізично) воно може не інспектуватися, а МСА тоді видається за позитивними результатами оцінювання прийнятності заявника, заявки та доданої документації.

Допускається видання МСА, яке вже експлуатувалося:

без фізичного інспектування ПС (за позитивними результатами оцінювання прийнятності заявника, заявки і доданої документації) у разі наявності виданого країною-експортером ПС чинного MARC (див. п. [2.2.2.2](#)(1)

пункту 2.2 розділу 2 цих Адміністративних процедур); або

після фізичного інспектування ПС персоналом ГУДАУ з перегляду ЛП (за окремими адміністративними процедурами згідно з Частиною-МВ) у разі відсутності чинного MARC, виданого країною-експортером ПС.

2.4.2. Остаточне рішення щодо складу сертифікаційної групи з інспектування ПС (особисто РСМ, окремо призначеним персоналом ГУДАУ з перегляду ЛП або разом з РСМ), приймається за пропозицією РСМ начальником управління первинної льотної придатності або заступником начальника Головного управління державної авіації України (згідно з розподілом повноважень) з визначенням керівника і осіб сертифікаційної групи.

2.4.3. РСМ повідомляє заявнику сертифікаційної групи, погоджує дату і обсяг інспектування ПС, спосіб переїзду сертифікаційної групи до визначеного місця. У разі одноосібного інспектування ПС (без персоналу ГУДАУ з перегляду ЛП), РСМ узгоджує з відповідальним за видання MARC інспектором порядок огляду ПС згідно вимог Частини-МВ.

2.4.4. РСМ виконує інспектування ПС шляхом оцінювання експлуатаційної документації та безпосередньо фізичний огляду ПС. Для цього використовуються процедури підпунктів [3.5.3](#)-[3.5.4](#) пункту 3.5 розділу 3 цих Адміністративних процедур, з оформленням відповідного контрольного переліку інспектування ПС, який РСМ адаптує за змістом в залежності від стану і особливостей конкретного ПС (із залученням інших профільних спеціалістів у нестандартних випадках).

2.4.4.1. РСМ узгоджує, з відповідальним за видання MARC інспектором, порядок інформування заявника про дату і місце проведення інспектування ПС та склад залученої сертифікаційної групи. У разі необхідності, РСМ оформлює документи на відрядження встановленим порядком.

2.4.4.2. Заявник повинен здійснити самоконтроль готовності ПС (документації і безпосередньо ПС) в обсязі перевірок, наведених в цих Адміністративних процедурах, до початку інспектування персоналом ГУДАУ.

2.5. Видання сертифіката

2.5.1. У разі позитивних результатів виконання всіх попередніх етапів процесу видання МСА та переконанні у придатності ПС для безпечної експлуатації, РСМ перевіряє правильність оформлення контрольних переліків попередніх етапів процесу обстеження та готує проєкт МСА (див. UA MAR Form 25 або UA MAR Form 24 в Додатках [4](#), [5](#) цих Адміністративних процедур відповідно).

У разі видання MRCA, в ньому зазначаються визначені обмеження щодо використання повітряного простору, відхилення від чинних вимог ЛП тощо.

РСМ надає звітні матеріали по заявці на перевірку безпосередньому начальнику, після чого начальник управління первинної льотної придатності приймає остаточне рішення щодо видачі МСА та подає його на підпис відповідно до пунктів [1.8](#)-[1.9](#) розділу 1 цих Адміністративних процедур.

2.5.2. РСМ надсилає заявнику супровідний лист з оригіналом МСА (за можливості разом з відповідним оригіналом MARC оформленим згідно з

Частиною-МВ).

У випадку передачі оригіналу МСА особисто представнику заявника, він засвідчує отримання оригіналу МСА своїм підписом з вказанням ім'я, прізвища та дати отримання на зворотному боці копій сертифіката, з долученням до архіву, про який йдеться у підпункті [2.5.5](#) цього пункту Адміністративних процедур.

2.5.3. МСА чинний необмежений час, якщо виконуються умови, викладені у підпункті [2.6.6](#) пункту 2.6 розділу 2 цих Адміністративних процедур.

2.5.4. Відомості про МСА заносяться до таблиці електронної бази даних (Додаток [6](#) цих Адміністративних процедур), яка ведеться в управлінні первинної льотної придатності.

2.5.5. Місце і правила зберігання оригіналу чинного МСА ПС визначаються замовником, а чинний МСА ПС транспортної та спеціальної категорій, як правило, зберігається на борту ПС.

В управлінні первинної льотної придатності ведеться архів у вигляді електронної бази даних та паперові справи, сформовані за заявниками, в розрізі типів та заводських номерів ПС, за повноту і вчасне поповнення яких актуальними документами (їх копіями), відповідають призначені РСМ (у процесі видання, супроводу, виправлення, заміни, призупинення чинності або скасування кожного окремого МСА).

Звітні матеріали архіву складаються з:

документів, поданих заявником;

документів, що відпрацьовані під час опрацювання заявок, у яких зазначаються заходи та остаточні результати їх проведення (щодо питань визначених у підпункті [2.1.1](#) пункту 2.1 розділу 2 цих Адміністративних процедур);

копій чинних та оригіналів скасованих МСА, включаючи змінені; листування (копії).

Електронна база даних повинна щоквартально дублюватися на знімний носій інформації з метою збереження даних. Місце зберігання знімного носія повинно виключати можливість несанкціонованого доступу до нього.

Мінімальний строк зберігання звітних матеріалів в архіві становить шість років після виключення ПС з реєстру державних ПС України.

2.6. Перевірки і інспектування, зміна права власності, внесення змін, призупинення чинності, скасування сертифіката

2.6.1. Утримувач МСА на вимогу ГУДАУ має надавати доступ до ПС для планових та інших спеціальних перевірок і інспектувань щодо відповідності його чинному МСА.

2.6.2. Відповідно до 21.А.177, МСА може бути виправлений або змінений лише ГУДАУ (з обґрунтованим повідомленням утримувача МСА щодо виникнення таких обставин) або із надходженням заявки від утримувача МСА про необхідність внесення поправок. Зміна тексту сертифіката робиться шляхом перевидання МСА за тим же номером з виправленим текстом після виконання

необхідних перевірок персоналом ГУДАУ.

Змінений МСА видається його утримувачу тільки в обмін на сертифікат МСА, що втратив чинність, за процедурою підпункту [2.5.2](#) пункту 2.5 розділу 2 цих Адміністративних процедур.

2.6.3. У разі передавання ПС іншій експлуатуючій організації, його МСА відповідно до 21.A.179:

передається разом з ПС, якщо його реєстраційний номер у реєстрі державних ПС України не змінюється (передача MRCA погоджується з ГУДАУ щодо відповідності MRTS або виданим ГУДАУ спеціальним вимогам ЛП);

видається новий МСА на ПС за відповідною заявкою, якщо змінений його реєстраційний номер у реєстрі державних ПС України (на заміну повернутого до ГУДАУ старого МСА);

видається новий МСА за відповідною заявкою, якщо ПС передається з реєстру держави, яка застосовує EMARs, за умов наявності чинного MARC та виконання мовних вимог 21.A.175.

2.6.4. У разі внесення змін до МСА або його заміни, РСМ робить запис про це у відповідній графі таблиці електронної бази даних та заповнює новий рядок з інформацією стосовно нового утримувача ПС і даними переданого (зміненого) або нового МСА.

2.6.5. Відповідно до 21.A.181(a), МСА має залишатися чинним, за умови виконання нижченаведеного:

ПС залишається в реєстрі державних ПС України без заміни реєстраційного посвідчення державного ПС;

конструкція ПС відповідає застосовним MTS/MRTS, AD та інструкціями з підтримання ЛП;

MTS/MRTS, на підставі якого був виданий МСА, не втратив чинності відповідно до положень 21.A.51;

МСА не здається або не скасовується ГУДАУ.

ГУДАУ приймає рішення щодо призупинення чинності або скасування МСА за наявності ознак порушення будь-якої з вищезазначених умов.

2.6.6. Утримувач МСА, у 5-денний термін з моменту виникнення порушення, повинен повідомляти ГУДАУ про невідповідність ПС типовій конструкції, AD та інструкціями з підтримання ЛП.

2.6.7. У повідомленні утримувачу про призупинення чинності або скасування МСА, РСМ має вказувати обставини обмеження, призупинення чинності чи скасування та доводити до відома утримувача МСА про його право на оскарження рішення ГУДАУ. Запис щодо зазначеного повідомлення робиться у відповідній графі таблиці електронної бази даних.

2.6.8. Після втрати чинності або скасування МСА повинен бути повернутий до ГУДАУ у 10-денний термін, про що робиться запис у відповідній графі таблиці електронної бази даних.

3. Дозвіл (військовий) на виконання польотів та умови польоту

3.1. Загальні вимоги до процесу схвалення умов польоту та видання дозволу

3.1.1. У цьому розділі описуються процедури з видання МРТФ та схвалення ФС, обстеження заявника/утримувача МРТФ для обґрунтування видання/скасування МРТФ, а саме:

- оцінювання прийнятності заявника;
- оцінювання прийнятності заявки;
- оцінювання документації, отриманої із заявкою;
- схвалення ФС;
- інспектування ПС шляхом оцінювання його експлуатаційної документації і безпосередньо огляду ПС;
- видання МРТФ.

Загальний алгоритм процесів схвалення ФС та видання МРТФ наведений у вигляді блок-схем в GM 21.A.701(a).

3.1.2. ФС мають схвалюватися після переконання в тому, що ризик мінімізований запропонованими умовами і обмеженнями настільки, наскільки це можливо. Тлумачення формулювання “безпечний політ” див. в GM №1 21.A.708(c).

3.1.3. ФС оформлюються за UA MAR Form 18a/18b і класифікуються у двох категоріях щодо впливу на безпеку конструкції ПС, що призводить до залучення ГУДАУ або схваленої і уповноваженої ним організації розробника/виробника задля оцінювання здатності ПС виконувати безпечний політ та схвалення ФС відповідно до 21.A.710.

3.1.3.1. Якщо ФС стосуються безпеки конструкції ПС, то схвалена організація розробника, за наявності зазначеного в 21.A.263(c)(6) повноваження і лише на ПС розроблені/змінені нею, може оформлювати UA MAR Form 18a або опрацьовувати заявку сторонньої організації на схвалення нею ФС. Схвалена організація розробника може надати ФС до ГУДАУ для схвалення за відсутності або невикористання зазначеного в 21.A.263(c)(6) повноваження (якщо відповідні ФС виходять за рамки схваленого обсягу робіт організації розробника). На ПС, яке не відповідає МСА згідно з 21.A.701(a)(15), ФС схвалюються тільки ГУДАУ.

Типовими прикладами, що пов'язані з безпекою конструкції ПС, можуть бути такі випадки (GM 21.A.710):

невідповідність схваленої конструкції (наприклад, коли відповідність вимогам ЛП ще не доведено);

не дотримано основні вимоги ЛП, такі як їх обмеження, виконання обов'язкових сервісних бюлетенів (SB), сертифікаційні вимоги до ТО або вимоги AD, вичерпаний ресурс (строк служби), вплив на основний перелік мінімального обладнання (Master Minimum Equipment List, далі – MMEL), в якому перелічено обладнання, яке, за певних умов, може бути тимчасово непрацездатним на початку польоту без зменшення рівня ЛП;

у результаті пошкодження ПС у допустимих межах;
умови запланованого польоту знаходяться поза межами схвалених ФС.

3.1.3.2. Якщо ФС не стосуються безпеки конструкції ПС, то схвалена організація розробника/виробника, за наявності зазначеного в 21.A.263(c)(6)/21.A.163(e) повноваження і лише для розроблених (змінених) / виготовлених нею ПС, може оформлювати і схвалювати UA MAR Form 18b (тільки з одночасним виданням відповідного MPTF згідно з п. [3.1.5.2](#) цього пункту Адміністративних процедур).

В усіх інших випадках ФС за UA MAR Form 18b подається до ГУДАУ для опрацювання і схвалення відповідно до підпункту [3.2.3](#) пункту 3.2 розділу 3 цих Адміністративних процедур.

Типовими прикладами, що не пов'язані з безпекою конструкції ПС, можуть бути такі випадки:

виробничі льотні випробування нового ПС з метою встановлення відповідності;

переліт ПС між виробничими об'єктами відповідно до завдань виробництва;

виконання контрольного польоту (обльоту) після виконання ТО;

виконання польотів під час прийняття замовником, польотів нового ПС схваленої конструкції до його державної реєстрації та видання МСА.

3.1.3.3. ФС, схвалені організаціями відповідно до повноважень 21.A.263(c)(6)/21.A.163(e), мають прийматися ГУДАУ без додаткової перевірки, за умов надання ними можливості переглядати звіти і проводити будь-які спостереження для обґрунтованості видання на ПС заяви про відповідність.

3.1.4. MPTF зазвичай видається на ПС, яке не відповідає або для якого не доведено відповідність застосовним вимогам льотної придатності, але воно є здатним виконувати безпечний політ відповідно до визначених умов.

MPTF може видаватися, а не має видаватися. Якщо є інші законні дозвільні засоби для польоту (польотів), то їх також можливо використовувати.

У разі здатності ПС до безпечного польоту, але воно не відповідає вимогам ЛП на даний час, то MPTF може видаватися для таких цілей, як наприклад:

евакуація ПС з району, на який насувається небезпека;

пошук, надання допомоги або порятунків осіб, які перебувають у небезпеці;

допомога у подоланні надзвичайної ситуації;

для усунення несправностей або для перевірки функціонування однієї або декількох систем, комплектувальних виробів або приладів після ТО;

певні польоти або наземні пробіги, випробування руління, якщо існує ризик, що це може призвести до зльоту у разі аварії, неправильного поводження тощо (або якщо інше визначено ГУДАУ).

Окрім того, існує ряд інших цілей видання MPTF, типові приклади яких визначені у 21.A.701(a) та додатково пояснені у GM 21.A.701(a).

3.1.5. MPTF видається за UA MAR Form 20a/20b.

3.1.5.1. ГУДАУ видає MPTF за UA MAR Form 20a, відповідно до 21.B.525 після:

подання до ГУДАУ заявки та даних до неї згідно з підпунктом [3.2.1](#) пункту 3.2 розділу 3 цих Адміністративних процедур;

опрацювання ГУДАУ заявки на схвалення FC відповідно до підпункту [3.2.3](#) пункту 3.2 розділу 3 цих Адміністративних процедур або подання організацією розробника схвалених FC згідно з наданими ГУДАУ повноваженнями; *та*

переконання ГУДАУ, що PS відповідає визначеній в FC конфігурації (за допомогою власних досліджень, інспекцій або процедур, погоджених із заявником).

3.1.5.2. MPTF може видаватися за UA MAR Form 20b відповідно до 21.A.711(b)/21.A.711(c):

схваленою організацією розробника за наявності повноважень за 21.A.263(c)(7) лише за схваленими особисто нею FC;

схваленою організацією виробника за наявності повноважень за 21.A.163(e) лише за схваленими особисто нею FC;

3.1.5.3. Відповідно до 21.A.705, MPTF може видаватися, якщо PS виконуватиме політ в іншій державі, із зазначенням усіх умов і обмежень задля забезпечення безпечного польоту. При цьому, правила виконання польотів у повітряному просторі залишаються у веденні компетентного органу держави, в якій має відбутися політ. Тому, заявник має дотримуватись відповідних правил цієї держави.

3.1.6. Утримувач MPTF на вимогу ГУДАУ має надавати доступ до PS для планових та інших спеціальних перевірок і інспектувань щодо відповідності PS чинному MPTF.

3.1.7. Схвалена ГУДАУ організація, що видала MPTF чи схвалила пов'язані з ним FC, повинна подати їх копії до ГУДАУ за першої можливості, але не пізніше трьох робочих днів з моменту видачі MPTF або схвалення FC.

3.1.8. Чинний MPTF з необхідними додатками (умовами) повинний бути доступним льотному екіпажу PS для вивчення усіх умов та обмежень. Для цього MPTF рекомендується перевозити на PS під час польотів.

3.2. Заявки на схвалення умов польоту та отримання дозволу

3.2.1. Набір умов і обмежень лежить в основі кожного MPTF. Схвалення FC може відбуватися окремо від процедури видання MPTF, щоб надати заявнику гнучкість у часі.

У випадку подання повного пакету документів, організація-заявник надсилає до ГУДАУ підписану керівником заявника (із зазначенням його посади, прізвища та дати підписання) заявку на отримання MPTF (за UA MAR Form 21, наведеною у Додатку [7](#) цих Адміністративних процедур), яка відповідно до 21.A.707 повинна подаватися з додаванням:

опису цілей польотів відповідно до положень 21.A.701(a) і GM до нього;
опису причин, з яких PS не відповідає застосовним вимогам ЛП;
копії FC, схвалених організацією розробника чи ГУДАУ; *або*

заявки на схвалення FC з пакетом документів, які зазначено в підпункті [3.2.2](#) цього пункту Адміністративних процедур;

будь-яких інших матеріалів, які вважає за потрібне надати заявник або може вимагати ГУДАУ для вивчення (за додатковим запитом).

В UA MAR Form 21 додатково рекомендується вказувати прийнятні дати інспектування ПС та видання MPTF (у блоці [7](#) за потреби).

3.2.2. Відповідно до 21.A.709, за відсутності схвалених FC та повноваження на їх схвалення, відповідна заявка у вигляді супровідного листа довільного змісту, за підписом керівника організації-заявника, подається до ГУДАУ з додаванням:

FC за UA MAR Form 18a/18b (див. Додатки [8](#), [9](#) до цих Адміністративних процедур), заповнених з дотриманням доданої інструкції щодо оформлення і положень підпунктів [3.1.2](#)-[3.1.3](#) пункту 3.1 розділу 3 цих Адміністративних процедур;

інформаційних матеріалів щодо обґрунтування запропонованих умов польоту відповідно до 21.A.708;

документів, що підтверджують такі умови польоту (в блоці [7](#) UA MAR Form 18a/18b наводяться посилання на документи, якими визначаються умови та обмеження до FC із зазначенням найменування та дати видання документу);

заяви щодо здатності ПС виконувати безпечний політ відповідно до умов/обмежень, зазначених в 21.A.708(b). Така заява декларується в FC керівником організації-заявника у блоці [9](#) на підставі комісійної перевірки технічного стану ПС персоналом заявника, про яку йдеться в підпункті [3.5.2](#) пункту 3.5 розділу 3 цих Адміністративних процедур.

Підписана керівником організації-заявника UA MAR Form 18a/18b засвідчує достовірності усіх наданих даних, матеріалів і документів.

3.2.2.1. Якщо повний набір даних недоступний на момент подання FC на схвалення, то відсутні елементи можуть бути надані пізніше. У такому разі UA MAR Form 18a/18b повинна надаватися тільки за наявності всіх даних, щоб дозволити заявнику зробити заяву, передбачену в блоці [9](#).

3.2.2.2. Під час подання і розгляду документів, що підтверджують умови/обмеження викладені в FC, слід чітко визначитись стосовно впливу запропонованих умов і обмежень на безпеку конструкції ПС. Такі додані документи мають включати аналіз, розрахунки, випробування або інші здійснені заходи для переконання, що у разі збоїв (відмов) під час польоту, льотний екіпаж впорається з передбачуваними експлуатаційними умовами та зможе продовжити політ і здійснити безпечну посадку з дотриманням визначених в FC умов/обмежень (серед іншого, повинні бути дотримані базові принципи безпеки конструкції, згідно з вимогами для сертифікації CS XX.1309).

3.2.2.3. У разі планування декількох польотів (наприклад, виконання випробувальних польотів в рамках 21.A.701(a)(1)), для схвалення FC може бути потрібно визначення заявником конкретного профілю польоту або плану тестування (програми льотних випробувань), щоб забезпечити певну гнучкість і системність випробування, визначити додаткові кроки нейтралізації конкретних небезпек, що можуть виникнути протягом терміну чинності MPTF.

3.2.3. Для розгляду заявки на отримання МРТФ та/або виконання процедури схвалення ФС, відповідний начальник (згідно з розподілом повноважень в управлінні первинної льотної придатності), протягом трьох робочих днів, встановленим порядком має визначити РСМ, який опрацьовує їх згідно з положеннями Частини-21В.

3.2.4. РСМ вивчає заявку на отримання МРТФ та/або надані ФС на предмет правильного заповнення та повноти переліку доданих документів від заявника. У випадку наявності суттєвих невідповідностей, ГУДАУ повідомляє заявнику про необхідність їх усунення або надсилає листа на його адресу щодо неможливості прийняття заявки до розгляду із зазначенням причин відмови.

Заявник може доопрацювати документи та повторно подати їх на розгляд у робочому порядку.

3.3. Оцінювання прийнятності заявника, заявок на схвалення умов польоту та отримання дозволу

3.3.1. Заявником на отримання МРТФ може бути будь-яка організація, що дотрималась умов і положень глави Р Частини-21В, за виключенням випадку подання заявки на ПС, що не відповідає МСА, з метою зазначеною в 21.А.701(а)(15), де заявником може бути тільки експлуатуюча організація, якій належить ПС.

3.3.1.1. Організації, які розробляють, виготовляють, модифікують або обслуговують ПС, як правило, повинні схвалювати відповідні МРТФ з дотриманням положень підпунктів [3.1.2](#)-3.1.5 пункту 3.1 розділу 3 цих Адміністративних процедур.

3.3.1.2. За заявою, що стосується безпеки конструкції ПС (наприклад, для ПС з критичними пошкодженнями, або для першого польоту та/або випробування прототипу, або модифікованого ПС, виконання випробувальних, сертифікаційних польотів і т.п.), або щодо так званого “сирітського” ПС без наявного утримувача МТС (за конструкцією якого не здійснюється авторський нагляд), РСМ опрацьовує доказові матеріали проєктів сертифікації типу ПС або головної зміни до сертифіката типу (МСТС) які є на розгляді ГУДАУ (робота з такими проєктами описується в окремих Адміністративних процедурах ГУДАУ).

3.3.1.3. За пропозицією РСМ щодо потреби у залученні до розгляду заявки відповідних спеціалістів, начальником управління первинної льотної придатності або заступником начальника Головного управління державної авіації України (згідно з розподілом повноважень, у разі залучення спеціалістів інших підрозділів ГУДАУ) приймається рішення встановленим порядком.

3.3.2. Розгляд заявки на схвалення ФС з матеріалами щодо їх обґрунтування РСМ здійснює відповідно до контрольного переліку оцінювання документації на схвалення умов польоту (Додаток [10](#) цих Адміністративних процедур).

Всі невідповідності, виявлені РСМ під час оцінювання документації, мають бути повністю занотовані у [блоці](#) “Виявлені інспектором ГУДАУ невідповідності” зазначеного контрольного переліку, надані у письмовому

вигляді заявнику та усунути. РСМ ставить відповідну позначку у графі [блоку](#) “Результат інспектування” заповненого опитувальника, проставляє дату і підпис.

3.3.2.1. Відповідно до 21.A.710(c), до подання на схвалення FC, РСМ повинен бути переконаний у здатності ПС виконувати безпечний політ відповідно до визначених умов та обмежень, для чого може вимагати від заявника провести будь-які необхідні інспектування або перевірки за участі представників ГУДАУ (за можливості, виконання таких заходів планується під час безпосередньої інспекції ПС відповідно до пункту [3.5](#) розділу 3 цих Адміністративних процедур).

3.3.2.2. У разі окремого розгляду FC на предмет схвалення (без заявки на отримання MPTF), вона може опрацьовуватися за скороченою процедурою, якщо РСМ не вбачає за необхідне робити інспектування або перевірки для переконання в здатності ПС виконувати безпечний політ.

Якщо FC подані на схвалення разом із заявкою на отримання MPTF, то схвалення проєкту FC відбувається по факту позитивного результату інспектування ПС.

3.3.3. РСМ повинен переконатися (по наданих документах та додатковій інформації, яку вважає за необхідне запросити), що заявник є прийнятною організацією щодо забезпечення постійного дотримання всіх умов і обмежень FC та пов’язаного з ними MPTF.

3.3.4. Термін опрацювання РСМ заявки і доданих матеріалів, якщо вони не стосуються безпеки конструкції ПС, не повинен перевищувати 10 робочих днів. Не лімітується за часом розгляд заявки, що стосується безпеки конструкції ПС. Якщо заявка подається з метою участі ПС у подоланні наслідків надзвичайної ситуації, евакуації ПС, пошуку, наданні допомоги та інших критичних ситуацій, то її розгляд прискорюється наскільки можливо.

3.3.5. У разі незадовільного (негативного) результату оцінювання прийнятності заявника, заявки та доданих матеріалів, РСМ надає обґрунтування та пропозиції стосовно обставин припинення обстеження щодо заявника. Остаточне рішення приймає заступник начальника Головного управління державної авіації України (згідно з розподілом повноважень). Інформація про прийняте рішення та виявлені невідповідності доводиться до заявника. Технічне обґрунтування такої позиції повинно детально пояснюватись з посиланнями на відповідні вимоги Частини-21В та/або AMC & GM до неї, якщо це необхідно.

Заявник може в робочому порядку усунути виявлені невідповідності та надати виправлені документи до ГУДАУ. Розгляд заявки в такому випадку продовжується на строк до 10 календарних днів з дня одержання від заявника додаткових документів, що підтверджують усунення невідповідностей. Протягом цього строку РСМ проводить аналіз повторно наданих матеріалів, оцінює надані заявником пояснення і коментарі.

Заявка скасовується, якщо заявник не усунув невідповідності протягом 30 календарних днів після надсилання/надання їх ГУДАУ. Повторна подача заявки здійснюється на загальних підставах.

3.3.6. У разі позитивного результату оцінювання прийнятності заявника,

заявки та доданих матеріалів, остаточне рішення щодо необхідності проведення інспектування ПС приймається начальником управління первинної льотної придатності на підставі інформації від РСМ.

РСМ погоджує із заявником дату, склад сертифікаційної групи, спосіб переїзду до місця проведення і обсяг інспектування ПС. У разі необхідності, РСМ оформлює документи на відрядження встановленим порядком.

3.4. Схвалення умов польоту

3.4.1. Перед схваленням проєкту ФС, РСМ повинен переконатися, що надані документи (відповідно до підпункту [3.2.3](#) пункту 3.2 розділу 3 цих Адміністративних процедур), підтверджують здатність ПС виконувати безпечний політ.

3.4.2. У разі позитивного результату оцінювання всіх наданих матеріалів щодо ФС, РСМ надає їх на перевірку безпосередньому начальнику, а начальник управління первинної льотної придатності приймає остаточне рішення щодо схвалення проєкту ФС відповідно до пунктів [1.8-1.9](#) розділу 1 цих Адміністративних процедур (в ФС, у блоці [13](#), ставиться штамп ГУДАУ “СХВАЛЕНО”, дата і підпис).

3.4.3. Організація розсилки оригіналів схвалених ФС відповідним заявникам та зберігання звітних матеріалів відбувається з дотриманням вимог підпунктів [3.6.5-3.6.7](#) пункту 3.6 розділу 3 цих Адміністративних процедур.

3.5. Інспектування повітряного судна

3.5.1. Інспектування ПС включає оцінювання експлуатаційної документації та огляд безпосередньо ПС і за обсягом суттєво залежить від стану ПС, заявлених цілей польоту і схвалених ФС. Заявник повинен здійснити самоконтроль готовності безпосередньо ПС та його документації в обсязі перевірок, наведених в цьому пункті Адміністративних процедур, до початку інспектування персоналом ГУДАУ.

РСМ особисто здійснює заходи за контрольним переліком інспектування ПС (Додаток [11](#) цих Адміністративних процедур), який розподілений на два етапи (оцінювання експлуатаційної документації і огляд ПС) і розроблений для ПС, що знаходиться в експлуатації.

У разі наявності на розгляді ГУДАУ заявки щодо відповідного проєкту сертифікації типу ПС (або його модифікації), РСМ розробляє відповідне доповнення до контрольного переліку інспектування ПС з врахуванням індивідуальних особливостей ПС (див. підпункт [3.3.1](#) пункту 3.3 розділу 3 цих Адміністративних процедур). У загальному плані, таке ПС повинне перебувати у безпечному для експлуатації стані, який підтверджується шляхом таких перевірок (в залежності від складності проєкту сертифікації):

відповідності конфігурації, керованості або інших льотних характеристик ПС для встановлення відповідності задекларованій дальності і здатності виконувати керований політ;

кожної частини або системи ПС, для встановлення, що показання приладів під час польоту знаходяться в їх нормальному діапазоні;

експлуатаційних характеристик ПС на землі;
 результатів наземних випробувань;
 інших перевірок особливостей ПС, які найкраще виконати під час наземної або льотної експлуатації.

Всі невідповідності, виявлені РСМ/сертифікаційною групою під час інспектування ПС, мають бути повністю занотовані у [блоці](#) “Виявлені інспектором ГУДАУ невідповідності” контрольного переліку інспектування ПС, надані у письмовому вигляді заявнику та усунуті. РСМ ставить позначку у відповідній графі [блоку](#) “Результат інспектування” заповненого опитувальника, проставляє дату і підпис.

3.5.2. На етапі інспектування експлуатаційної документації ПС здійснюється:

визначення ЛП ПС за підготовленим заявником відповідним актом (див. рекомендовану ГУДАУ форму у Додатку [12](#) цих Адміністративних процедур), який засвідчує виконання контролю ПС персоналом заявника (акт оформлюється не раніше ніж за 10 календарних днів до дати подання заявки на отримання МРПТФ комісією, яка призначена наказом керівника організації заявника);

контроль ведення формулярів ПС, його виробів та паспортів комплектувальних виробів, ресурс (строк служби) яких відрізняється від ресурсу (строку служби) ПС, з використанням наявної у заявника електронної системи обліку статусів (Life Limited Parts, далі – LLP) виробів та комплектувальних виробів або за допомогою заздалегідь підготовленого заявником переліку LLP (у разі відсутності необхідної інформації в електронній системі обліку);

контроль своєчасності і повноти виконання на ПС, його силових установках та комплектувальних виробів необхідних ТО, робіт за SB, застосовними AD, схваленими проектами ремонтів (якщо були), на підставі наданих заявником документів, що відображають стан ПС (Додаток [2](#) цих Адміністративних процедур);

контроль записів у формулярі ПС щодо занесення адреси ПС до апаратури систем зв'язку, навігації і спостереження та/або ELT 406 MHz, що входять до складу бортового обладнання ПС (якщо таке передбачено схваленою конструкцією ПС);

перевірка інформації системи об'єктивного контролю ПС та фактичних матеріалів його крайнього аналізу.

Крім того, на ПС транспортної/спеціальної категорії перевіряється наявність на борту технічної документації та майна згідно із затвердженим переліком та схемою розміщення.

3.5.3. На підставі інформації за результатом перевірки експлуатаційної документації ПС здійснюється етап безпосереднього інспектування ПС (огляд) у присутності та за допомогою компетентного представника заявника. Стандартний огляд ПС (Додаток [11](#) цих Адміністративних процедур) складається з перевірок:

технічного стану ПС (спільно з персоналом заявника, який має допуск до

його експлуатації);

функціональності системи об'єктивного контролю на ПС;
занесення (кодування) адреси державного ПС (якщо таке передбачено схваленою конструкцією ПС) до апаратури систем зв'язку, навігації і спостереження та/або ELT 406 MHz у складі бортового обладнання ПС;
відповідності вимогам 21.A.175 щодо мови стікерів (табличок з інформацією для пасажирів, екіпажу по всьому ПС) та маркування приладів.

3.5.4. Для підтвердження усунення всіх невідповідностей, які залишилися після завершення інспектування, заявник надає, електронними засобами зв'язку до ГУДАУ, відповідні звітні матеріали та доказову документацію (за потреби) щодо усунення кожної з невідповідностей (завірені заявником копії доказової документації, фотографії тощо).

PCM розглядає надані звітні матеріали на предмет повноти і якості усунення невідповідностей щодо підтвердження здатності ПС виконувати безпечний політ.

3.5.5. Якщо протягом 30 календарних днів з дати надання невідповідностей заявнику вони не були усунуті, то заявка анулюється, про що PCM робить запис наприкінці контрольного переліку інспектування ПС і повідомляє заявника офіційним листом про анулювання заявки.

Якщо протягом 60 днів після реєстрації заявки, ПС не було надано для інспектування, то заявка анулюється, і PCM робить запис про негативний результат наприкінці контрольного переліку інспектування ПС та офіційним листом повідомляє заявника.

Після анулювання заявки повторна її подача здійснюється на загальних підставах.

3.6. Видання дозволу

3.6.1. За позитивними результатами попередніх етапів процесу видання MPTF та наявності схвалених FC, PCM зазначає результати виконаних процедур і ставить підпис в [блоці](#) “Прийняття рішення, підготовка та видача MPTF” контрольного переліку інспектування ПС (Додаток [11](#) до цих Адміністративних процедур), оформлює проєкт MPTF за UA MAR Form 20a (Додатку [13](#) цих Адміністративних процедур), з врахуванням положень підпунктів [3.1.4](#)-[3.1.5](#) пункту 3.1 розділу 3 цих Адміністративних процедур.

3.6.2. Оформлений проєкт MPTF повинен містити документально підтверджені цілі, умови і обмеження, з дотриманням яких ПС здатне виконати безпечний політ.

Існує ряд можливих умов, обмежень та їх комбінацій, які можуть бути відображені в FC та MPTF (деякі приклади наведено в Додатку [14](#) цих Адміністративних процедур).

3.6.3. Строк чинності MPTF визначається на підставі вимог підпункту [3.7.2](#) пункту 3.7 розділу 3 цих Адміністративних процедур та з урахуванням інформації в [блоці 7](#) заявки на отримання MPTF (Додаток [7](#) цих Адміністративних процедур).

3.6.4. PCM надає звітні матеріали по заявці на перевірку безпосередньому

начальнику, після чого начальник управління первинної льотної придатності приймає остаточне рішення щодо видачі МРТФ та подає його на підпис відповідно до пунктів [1.8](#)-1.9 розділу 1 цих Адміністративних процедур.

3.6.5. РСМ надсилає оригінали МРТФ та схвалених ФС відповідним заявникам. У випадку передачі зазначених документів особисто представникам заявників, він засвідчує отримання оригіналів МРТФ та ФС своїм підписом з вказанням імені, прізвища та дати отримання на зворотному боці їхніх копій.

РСМ долучає зазначені копії до архіву, про який йдеться у підпункті [3.6.7](#) цього пункту Адміністративних процедур.

3.6.6. Відомості про МРТФ та схвалені ФС заносяться до таблиці електронної бази даних МРТФ та схвалених ФС (Додаток [15](#) цих Адміністративних процедур), річного план-графіку термінів чинності МРТФ та ФС, що ведуться на електронному носії інформації.

3.6.7. Відповідно до 21.А.729 та з метою надання на вимогу ГУДАУ інформації, необхідної для верифікації ЛП ПС, мають зберігатися такі документи:

- в утримувача схвалення ФС – усі документи, підготовлені для встановлення та підтвердження схвалених ФС;

- в схваленій організації з відповідним повноваженням від ГУДАУ – усі документи, пов'язані з виданням МРТФ такою організацією, включаючи звітні матеріали з інспектування та підтвердження схвалення ФС і сам МРТФ;

- на борту ПС – чинний МРТФ (обов'язково для транспортної та спеціальної категорій);

- в управлінні первинної льотної придатності – архів у вигляді електронної бази даних та паперові справи, сформовані за заявниками, в розрізі типів та заводських номерів ПС, за повноту і вчасне поповнення яких актуальними документами (їх копіями), відповідають призначені РСМ (у процесі видання, супроводу, скасування та поновлення чинності МРТФ, внесення змін до ФС).

Звітні матеріали вищезазначеного архіву складаються з:

- документів, поданих заявником;

- документів, що оформлені під час обстежень, у яких зазначаються заходи та остаточні результати їх проведення (див. підпункт [3.1.1](#) пункту 3.1 розділу 3 цих Адміністративних процедур);

- копій чинних та скасованих (повернутих оригіналів) МРТФ та ФС, зі змінами включно;

- листування (копії).

Електронна база даних управління первинної льотної придатності повинна щоквартально дублюватися на знімний носій інформації з метою збереження даних.

Мінімальний строк зберігання звітних матеріалів в архіві становить шість років після виключення ПС з реєстру державних ПС України або завершення строку дії тимчасового реєстраційного посвідчення ПС.

3.7. Супроводження схвалених умов польоту та дозволу

3.7.1. МРТФ підлягає поверненню до ГУДАУ у разі передавання ПС іншій

експлуатуючій організації через втрачання актуальності підстави його видання.

Відповідно до GM 21.A.719, такі зміни тягнуть за собою оформлення нової заявки на отримання MPTF встановленим порядком.

3.7.2. Відповідно до 21.A.723(a), MPTF видається на точно визначений термін (але не більше одного року з урахуванням обмежень, які стосуються експлуатаційних умов або ЛП, обмежень ресурсів і строків служби ПС та його складових) та залишається чинним за таких умов:

незмінність схвалених в FC цілей, умов і обмежень;

MPTF не зданий, не призупинений або не скасований;

ПС не виключене з реєстру державних ПС України;

не сплив строк дії тимчасового реєстраційного посвідчення ПС.

ГУДАУ має проводити необхідну діяльність з супроводження виданих MPTF (обстеження, інспектування, перевірки).

3.7.3. Оформлення і схвалення змін до FC або MPTF відбувається відповідно до 21.A.713.

3.7.3.1. Будь-які зміни, які роблять недійсними FC або пов'язані обґрунтування, встановлені для MPTF, мають схвалюватися відповідно до положень 21.A.710. У разі змін в умовах польоту заявка на схвалення FC оформлюється з дотриманням положень 21.A.709 (див. підпункт [3.2.2](#) пункту 3.2 розділу 3 цих Адміністративних процедур), і опрацьовуються РСМ на відповідність вимогам пунктів [3.2](#), 3.3 та [3.4](#) розділу 3 цих Адміністративних процедур.

Оформлення і схвалення нової UA MAR Form 18a/18b відбувається в залежності від впливу на зміст MPTF:

якщо зміни до раніше схвалених FC потребують видання нового MPTF, то нова UA MAR Form 18a/18b оформлюється з присвоєнням чергового порядкового реєстраційного номеру FC відповідно до нумерації таблиці електронної бази даних ГУДАУ та позначається як видання № 1 блоці [2](#) UA MAR Form 18a/18b;

якщо зміни до раніше схвалених FC не потребують видання нового MPTF, то нова UA MAR Form 18a/18b оформлюється без зміни реєстраційного номеру FC з позначенням в її блоці [2](#) чергового її видання (№ 2, № 3 і т.д.) з додаванням в її блоках [7](#), 8 матеріалів, що підтверджують такі зміни;

у разі повторного подання UA MAR Form 21 до ГУДАУ через потребу у пролонгації терміну чинності MPTF без зміни цілей, умов польоту та обмежень, достатньо додати до заявки на MPTF копію раніше схваленої UA MAR Form 18a/18b.

3.7.3.2. Зміни, які впливають на зміст MPTF, призводять до необхідності видання нового MPTF відповідно до положень 21.A.711 з дотриманням вимог підпункту [3.6.1](#) пункту 3.6 розділу 3 цих Адміністративних процедур.

3.7.4. За позитивним результатом розгляду запропонованих змін до FC, РСМ робить запис про скасування попередніх FC у відповідній графі таблиці електронної бази даних.

Після оформлення нових FC, РСМ заповнює нові рядки в таблиці електронної бази даних з інформацією щодо видачі нового MPTF та/або

чергового № видання схвалених ФС, як наведено в зразку (Додаток [15](#) цих Адміністративних процедур), та долучає до архіву оригінали МРТФ та/або ФС, які втратили чинність після повернення їх до ГУДАУ.

3.7.5. У випадку скасування або спливанні терміну чинності МРТФ, відповідно до 21.А.723(с), утримувач повинен в 10-денний термін повернути його до ГУДАУ. Відповідно до 21.А.725, поновлення чинності МРТФ має розглядатися як зміна (див. підпункт [3.7.3](#) цього пункту Адміністративних процедур).

3.7.6. Відповідно до 21.А.727, утримувач МРТФ повинен забезпечити виконання та дотримання всіх схвалених умов та обмежень.

3.7.7. Організація, що видала МРТФ, або ГУДАУ має негайно скасувати його та без затримок (у 5-денний термін) поінформувати ГУДАУ за наявності ознак втрати чинності будь-якої з умов із зазначених у підпункті [3.7.2](#) цього пункту Адміністративних процедур, невідповідності ПС зазначеним в МРТФ цілям і схваленим умовам, нездатності ПС виконувати безпечний політ відповідно до визначених умов та обмежень.

Відповідно до 21.В.530, на підставі отриманої інформації, ГУДАУ приймає рішення щодо призупинення або скасування чинності МРТФ та надсилає утримувачу МРТФ офіційне повідомлення із зазначенням обставин скасування (призупинення чинності), роз'ясненням його права на оскарження та необхідності повернення МРТФ до ГУДАУ в 10-денний термін.

3.7.8. РСМ робить запис про це рішення та факт повернення МРТФ в таблиці електронної бази даних МРТФ та схвалених ФС.

3.8. Видання дозволу за форс-мажорних обставин

3.8.1. Під терміном форс-мажорних обставин тут розуміються такі обставини, що заважають можливості проведення безпосереднього інспектування ПС і забороняють виїзд РСМ/сертифікаційної групи для огляду ПС через обставини, які не залежать від персоналу ГУДАУ і заявника (бойові дії, складна політична обстановка, епідемія, карантин, стихійне лихо в районі дислокації ПС тощо) та можуть загрожувати їхньому життю або здоров'ю.

У разі виникнення таких форс-мажорних обставин ГУДАУ може видати МРТФ на підставі позитивних результатів оцінювання наданої документації без виконання безпосереднього інспектування ПС. При цьому РСМ повинен активно використовувати електронні засоби зв'язку для отримання всієї необхідної інформації, яка потрібна, щоб переконатися у здатності ПС виконувати безпечний політ.

Такий варіант не може бути застосований у разі видання МРТФ за заявкою, що стосується безпеки конструкції ПС та інших ПС, що не відповідають застосовним вимогам ЛП. Видання МРТФ таким ПС можливо тільки з позитивним результатом його безпосереднього фізичного інспектування.

Для ПС, на які видані МРТФ за форс-мажорних обставин, інспектування (огляд та оцінювання його експлуатаційної документації) відтермінуються до моменту, коли ситуація дозволить виконати фізичне інспектування ПС “на

місці”.

3.8.2. У разі виникнення вищезазначених обставин, керівник заявника офіційним листом звертається до ГУДАУ з проханням щодо проведення процедур видання МРТФ для цілей відповідно до 21.A.701(a) з відтермінуванням інспектування ПС через виникнення конкретних форс-мажорних обставин, в якому заявник декларує таке: *“Цим підтверджуємо, що надані копії документів автентичні оригіналам та жодний документ, що підлягає інспектуванню, не був прихований”*.

У листі повинно зазначатися про те, яким саме чином (на якому носії) надаються копії відповідної документації, а також електронна адреса заявника, через яку буде здійснюватися комунікація з РСМ.

3.8.3. До вищезазначеного листа заявник, додатково до документів, передбачених підпунктом [3.2.1](#) пункту 3.2 розділу 3 цих Адміністративних процедур, додає в електронному вигляді такі документи:

копії основних розділів формулярів ПС, двигунів, повітряних гвинтів (якщо застосовно);

копію крайнього сертифіката (військового) передачі до експлуатації (Military Certificate of Release to Service, далі – MCRS) або його еквівалент;

копії сертифікатів дозволеної передачі (Authorised Release Certificates) UA MAR Form 1 або їх еквівалент на комплектувальні вироби, що були встановлені на ПС у міжінспекційний період;

копії сторінок журналу підготовки (бортового) ПС, якщо передбачено;

будь-які інші матеріали, які РСМ вважає за необхідне отримати для розгляду і аналізу.

Обсяг такої інформації повинен охоплювати період від останнього інспектування ПС ГУДАУ до дати подання заявки на отримання МРТФ. Також, до заявки додається оригінал МРТФ, що втратив чинність.

3.8.4. Визначення ЛП ПС виконується РСМ на підставі доданих до заявки документів, зазначених в підпункті [3.8.3](#) цього пункту Адміністративних процедур.

3.8.5. Заявка на отримання МРТФ та додані до неї документи розглядаються РСМ у період не більше 30 календарних днів з дня її надходження до ГУДАУ. Якщо під час розгляду заявки буде виявлено неправдиві відомості та невідповідності вимогам Частини-21В або до заявки не додані всі потрібні документи, то розгляд заявки призупиняється. РСМ готує та надсилає заявнику лист із обґрунтуванням і зазначенням виявлених невідповідностей.

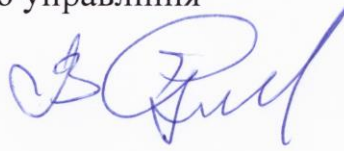
Заявник може повторно подати на розгляд скориговану заявку та/або пакет документів встановленим порядком. Строк розгляду заявки в такому разі продовжується до 10 календарних днів з дня отримання від заявника необхідних документів щодо підтвердження виправлень невідповідностей.

Якщо виявлені невідповідності не були усунені заявником протягом 30 календарних днів, то заявка анулюється, про що письмово повідомляється заявнику.

3.8.6. ГУДАУ видає МРТФ в разі впевненості щодо здатності ПС

виконувати безпечний політ за позитивним результатом розгляду наданих заявником документів. РСМ оформлює всі документи, які передбачені пунктами 3.3-3.6 розділу 3 цих Адміністративних процедур.

Заступник начальника Головного управління
державної авіації України
полковник

Віталій ЯРОШЕНКО

Додаток 1
до Адміністративних процедур ГУДАУ з
видання та супроводження МСА/MRCA, МРТФ
та схвалення FC (підпункт [2.2.1](#) пункту 2.2
розділу 2)

Форма заявки на отримання МСА/MRCA

Заявка на отримання сертифіката (військового) льотної придатності (UA MAR Form 25) або обмеженого сертифіката (військового) льотної придатності (UA MAR Form 24) <i>Application for Approval of Military Certificate of Airworthiness(MCA)</i> <i>or Military Restricted Certificate of Airworthiness (MRCA)</i>	
МІНІСТЕРСТВО ОБОРОНИ УКРАЇНИ <i>MINISTRY OF DEFENCE OF UKRAINE</i> Головне управління державної авіації України <i>Head Office of State Aviation of Ukraine</i>	
☐ ВИДАННЯ МСА ☐ ВИДАННЯ MRCA	☐ ПС нове; ☐ ПС експлуатувалося без МСА/MRCA; ☐ зміна даних МСА/MRCA; ☐ старий МТС/ТС втратив чинність
☐ ВІДНОВЛЕННЯ ЧИННОСТІ МСА/MRCA	☐ МСА/MRCA призупинено; ☐ МСА/MRCA скасовано

Ідентифікація повітряного судна:

Тип/модель	
Виробник	
Заводський (серійний) номер	
Реєстраційний № та адреса ПС	
Номер сертифіката типу	
Максимальна злітна маса	
Максимальна кількість пасажирів	
Мінімальний склад льотного екіпажу	

Пропозиції щодо інспектування ПС:

Місце	
Орієнтовна дата	
Контактні дані представника заявника	

Я (ми) цим документом заявляю(ємо), що надана інформація є достовірною у всіх відношеннях.

З вимогами Правил сертифікації повітряних суден, пов'язаних з ними виробів, компонентів та обладнання, які належать до військової техніки, а також організацій розробника та виробника (Частина-21В) щодо порядку видання МСА/MRCA ознайомлений(і).

_____	_____	_____
(посада)	(підпис)	(Ім'я ПРИЗВИЩЕ)
(в/звання)		
“ ____ ” _____ 20__ року		

Додаток 2

до Адміністративних процедур ГУДАУ з видання та супроводження МСА/MRCA, MPTF та схвалення FC (підпункт 2.2.2 пункту 2.2 розділу 2, підпункт 3.5.2 пункту 3.5 розділу 3)

Перелік документів, що відображають стан повітряного судна

1. Для ПС, що розроблені поза CPCR

№ зп	Найменування документа	Примітка
1.	Перелік встановленого на ПС радіоелектронного обладнання (навігаційного та зв'язку)	
2.	Перелік модифікацій/MSTC	
3.	Перелік схвалених проєктів ремонтів Major Repair Status/Damage Chart	
4.	Статус LLP Landing Gear (шасі)	
5.	Статус Hard Time Components (компоненти, що потребують особливого ТО)	
6.	Статус LLP Engine Rotable Parts (компоненти двигуна)	
7.	Статус LLP APU Rotable Parts (компоненти ДСУ)	якщо застосовно
8.	Статус SI/CPCR (цілісність конструкції / програма боротьби з корозією)	
9.	Статус AD (директив ЛП) планера/фюзеляжу	
10.	Статус AD (директив ЛП) двигунів	
11.	Статус AD APU (директив ЛП ДСУ)	
12.	Статус Aircraft Utilization (напрацювання ПС)	
13.	Історія ТО ПС (Maintenance History) з копіями крайніх MCRS кожного виду робіт	
14.	Копії сертифікатів на горіння матеріалів елементів меблевого обладнання (чохли, подушки, покриття підлоги, штори тощо) або фото ярликів на виробх про відповідність матеріалів	

2. Для ПС розробки CPCR

№ зп	Найменування документа	Примітка
1.	Перелік встановленого на ПС радіоелектронного обладнання (навігаційного та зв'язку)	
2.	Перелік компонентів з обмеженим ресурсом та строком служби ПС	
3.	Перелік модифікацій/MSTC	
4.	Перелік схвалених проєктів ремонтів Major Repair Status/Damage Chart	
5.	Статус AD (директив ЛП) планера/фюзеляжу	
6.	Статус AD (директив ЛП) двигунів	
7.	Статус AD APU (директив ЛП ДСУ)	якщо застосовно
8.	Паспорт корозійного стану	якщо застосовно
9.	Історія ТО ПС (Maintenance History) з копіями крайніх MCRS кожного виду робіт	
10.	Копії сертифікатів на горіння матеріалів елементів меблевого обладнання (чохли, подушки, покриття підлоги, штори тощо) або фото ярликів на виробх про відповідність матеріалів	

Додаток 3
до Адміністративних процедур ГУДАУ з
видання та супроводження МСА/MRCA,
MPTF та схвалення FC (підпункт [2.3.4](#)
пункту 2.3)

Форма контрольного переліку інспектування з видання МСА/MRCA

Контрольний перелік інспектування з видання МСА/MRCA				
Найменування організації-заявника		На вхідний №		
Тип ПС	Заводський № ПС	Дата початку	Дата закінчення	
№ зп	Питання, що підлягають інспектуванню	Відповідь		Примітка
		Так	Ні	
1.	Наявність реєстраційного посвідчення державного ПС України або заявки на його отримання (зняття ПС з попередньої реєстрації)			
2.	Відповідність ПС виданому/визнаному ГУДАУ МТС/MRTC або інших доказових матеріалів підтвердження відповідності ПС типовій конструкції (та сертифікату шуму, якщо застосовно)			
3.	Необхідність ГУДАУ видання спеціальних вимог ЛП через відхилення ПС від основних вимог ЛП			
4.	Необхідність ГУДАУ визначити обмеження щодо використання ПС за призначенням			
5.	Відповідність ПС MSTC, схваленому ремонту чи іншим схваленим змінам (за наявності)			
6.	Наявність попереднього чинного MARC			
7.	Наявність заяви компетентного органу держави попередньої реєстрації щодо стану ЛП ПС			
8.	Наявність інформації (звіту) щодо маси і центрівки ПС (Weighing sheet with aircraft inventory)			
9.	Наявність льотного керівництва (Flight Manual), технічної документації (Maintenance Program (AMP) та інших керівництв)			
10.	Наявність адреси у ПС (вказати код в 16-розрядному вигляді)			
11.	Наявність у ПС залишків ресурсів та строків служби			
12.	Наявність у двигунів та їх компонентів залишків ресурсів та строків служби			
13.	Наявність у АРУ та його компонентів залишків ресурсів та строків служби			
14.	Виконання робіт на компонентах ПС згідно з Hard Time Component			
15.	Виконання вимог директив ЛП (AD) для цього ПС (у тому числі по двигунах та повітряних гвинтах)			
16.	Виконання мовних вимог 21.A.175 (інформація українською та/або англійською мовами)			
17.	Наявність клопотання (рекомендації) від схваленої САМО щодо видання МСА за результатами виконання заявником оцінки льотної придатності ПС згідно з Частиною-MB			
18.	Потреба у фізичному інспектуванні ПС персоналом ГУДАУ з первинної ЛП (оцінювання експлуатаційної документації та огляд ПС). (За потреби виконати інспектування ПС у потрібному обсязі розділів 1, 2 контрольного переліку Додатку 11)			

Виявлені інспектором ГУДАУ невідповідності				
№ зп	Невідповідності	Вжиті заходи (підпис)	Контроль заходів (підпис)	
Результат інспектування		Позитивний	Негативний	
Прізвище інспектора: Підпис: Дата:		<i>процедуру ЗАВЕРШЕНО.</i> <i>Видати МСА/MRCA без/після інспекції ПС.</i> <i>(непотрібне закреслити)</i>	<i>ПРИПИНЕНО процедуру до усунення невідповідностей, які надані заявнику.</i>	
Прийняття рішення, підготовка та видача МСА Всі невідповідності, які були виявлені під час опрацювання документів заявки повітряного судна усунуті. Недоліки, які впливають на видачу сертифіката, відсутні. Виходячи з викладеного, зазначену заявку розглянуто позитивно, повітряному судну може бути видано сертифікат UA MAR Form 25/24 <i>(непотрібне закреслити)</i>. Відповідальний інспектор (PCM) _____ (посада, в/звання) (підпис) (Ім'я ПРІЗВИЩЕ) Звітні матеріали та проєкт МСА/MRCA перевірів <i>(непотрібне закреслити)</i>. _____ (посада, в/звання) (підпис) (Ім'я ПРІЗВИЩЕ)				
Завершальні заходи процесу видання МСА/MRCA				
№ зп	Питання, що підлягають інспектуванню	Відповідь		Примітка
		Так	Ні	
19.	Розміщення всіх даних щодо заявки в електронній базі даних			
20.	Додавання в архів повернутого оригіналу МСА або MPTF, що втратили чинність			
21.	Перевірка видачі оригіналу МСА заявнику під підпис на зворотному боці копій сертифікатів (вказати вихідний № супроводу)			дата вих. №
22.	Додавання копії МСА до паперової справи архіву			
23.	Додавання копії МСА до електронної бази даних			
24.	Поінформувати заявника листом про обставини відмови у видачі МСА, якщо видача неможлива			дата вих. №
25.	Додавання до архіву копії листа заявнику про обставини відмови у видачі МСА			
Результат інспектування		Позитивний	Негативний	
Прізвище інспектора: Підпис: Дата:		<i>Завершальні заходи з видання МСА/MRCA ВИКОНАНО.</i> <i>(непотрібне закреслити)</i>	<i>Завершальні заходи з видання МСА/MRCA взято під КОНТРОЛЬ.</i> <i>(непотрібне закреслити)</i>	

У графі “Відповідь” та у блоці “Результат інспектування” бажану графу “Так” чи “Ні” позначають знаком “√” або позначкою “N/A” (не відноситься), а позначка “N/R” свідчить про те, що відповідне питання не застосовно.

Відомості щодо невідповідностей вносять до блоку “Виявлені інспектором ГУДАУ невідповідності”, а порядковий № невідповідності в переліку вписують у графу “Примітка”.

Додаток 4

до Адміністративних процедур ГУДАУ з
видання та супроводження МСА/MRCA,
MPTF та схвалення FC (підпункт [2.5.1](#) пункту
2.5 розділу 2)

UA MAR Form 25 - Сертифікат (військовий) льотної придатності

	СЕРТИФІКАТ (ВІЙСЬКОВИЙ) ЛЬОТНОЇ ПРИДАТНОСТІ MILITARY RESTRICTED CERTIFICATE OF AIRWORTHINESS № XXXX.UA.21B.H.CA.20XX		
МІНІСТЕРСТВО ОБОРОНИ УКРАЇНИ MINISTRY OF DEFENCE OF UKRAINE Головне управління державної авіації України вулиця Казарменна, 6В, м. Київ, 01135, Україна Head office of State aviation of Ukraine 6B, Kazarmenna Street, Kyiv, 01135, Ukraine			
1. Держава реєстрації та реєстраційні знаки <i>Nationality and registration marks:</i> Україна (Ukraine) XXXXXXXX	2. Виробник та позначення повітряного судна виробником <i>Manufacturer and manufacturer's designation of aircraft:</i>	3. Заводський номер повітряного судна <i>Aircraft serial number:</i> XXXXXX	
4. Категорії: <i>Categories:</i>			
5. Цей сертифікат (військовий) льотної придатності видається (відповідно до положень глави Н Правил сертифікації повітряних суден, пов'язаних з ними виробів, компонентів та обладнання, які належать до військової техніки, а також організацій розробника та виробника (Частина-21В)) для вищезазначеного повітряного судна, якщо воно обслуговується та експлуатується згідно із встановленими експлуатаційними обмеженнями та вважається придатним для виконання польотів. <i>This Military Certificate of Airworthiness is issued pursuant to UA MAR 21 Subpart H in respect of the above mentioned aircraft which is considered to be airworthy when maintained and operated in accordance with the foregoing and the pertinent operating limitations.</i> Обмеження/Примітки: (*) N/A <i>Limitations/Remarks:</i> Дата видачі: ДД.ММ.РРРР <i>Date of issue:</i> Дата перевидання: ДД.ММ.РРРР Підпис: Ім'я ПРИЗВИЩЕ <i>Date reissued:</i> <i>Signature:</i> <i>Name</i>			
6. Цей сертифікат (військовий) льотної придатності є чинним, доки його не скасовано Головним управлінням державної авіації України. <i>This Military Certificate of Airworthiness is valid unless revoked by the Head office of State aviation of Ukraine.</i> До цього сертифіката має додаватися чинний сертифікат (військовий) перегляду льотної придатності. <i>A current Military Airworthiness Review Certificate shall be attached to this certificate.</i>			

UA MAR Form 25

(*) Для використання державою реєстрації
For use by the State of Registry

Додаток 5

до Адміністративних процедур ГУДАУ з видання та супроводження МСА/MRCA, MPTF та схвалення FC (підпункт [2.5.1](#) пункту 2.5 розділу 2)

UA MAR Form 24 - Обмежений сертифікат (військовий) льотної придатності

 ОБМЕЖЕНИЙ СЕРТИФІКАТ (ВІЙСЬКОВИЙ) ЛЬОТНОЇ ПРИДАТНОСТІ <i>MILITARY RESTRICTED CERTIFICATE OF AIRWORTHINESS</i> № XXXX.UA.21B.H.RCA.20XX 		
МІНІСТЕРСТВО ОБОРОНИ УКРАЇНИ <i>MINISTRY OF DEFENCE OF UKRAINE</i> Головне управління державної авіації України вулиця Казарменна, 6В, м. Київ, 01135, Україна <i>Head office of State aviation of Ukraine</i> 6B, Kazarmenna Street, Kyiv, 01135, Ukraine		
1. Держава реєстрації та реєстраційні знаки <i>Nationality and registration marks:</i> Україна (Ukraine) XXXXXXXX	2. Виробник та позначення повітряного судна виробником <i>Manufacturer and manufacturer's designation of aircraft:</i>	3. Заводський номер повітряного судна <i>Aircraft serial number:</i> XXXXXX
4. Категорії: <i>Categories:</i>		
5. Цей обмежений сертифікат (військовий) льотної придатності видається (відповідно до положень 21.A.173(b) Правил сертифікації повітряних суден, пов'язаних з ними виробів, компонентів та обладнання, які належать до військової техніки, а також організацій розробника та виробника (Частина-21В)) для вищезазначеного повітряного судна, якщо воно обслуговується та експлуатується згідно із встановленими експлуатаційними обмеженнями та вважається придатним для виконання польотів. <i>This Military Restricted Certificate of Airworthiness is issued pursuant to UA MAR 21.A.173(b) in respect of the above mentioned aircraft which is considered to be airworthy when maintained and operated in accordance with the foregoing and the pertinent operating limitations.</i> Додатково застосовуються такі обмеження: <i>In addition to above the following restrictions apply: (*)</i> (**) [Повітряне судно може використовуватися для виконання міжнародних польотів, незважаючи на встановлені обмеження] <i>[The aircraft may be used in international navigation notwithstanding above restrictions]</i> Дата видачі: ДД.ММ.РРРР <i>Date of issue:</i> Дата перевидання: ДД.ММ.РРРР <i>Date reissued:</i> Підпис: _____ <i>Signature:</i> Ім'я ПРИЗВИЩЕ _____ <i>Name</i>		
6. Цей обмежений сертифікат (військовий) льотної придатності є чинним, доки його не скасовано Головним управлінням державної авіації України. <i>This Military Restricted Certificate of Airworthiness is valid unless revoked by the Head office of State aviation of Ukraine.</i> До цього сертифіката має додаватися чинний сертифікат (військовий) перегляду льотної придатності. <i>A current Military Airworthiness Review Certificate shall be attached to this certificate.</i>		

Додаток 6
до Адміністративних процедур ГУДАУ з видання
та супроводження MCA/MRCA, MPTF та
схвалення FC (підпункт [2.5.4](#) пункту 2.5 розділу 2)

Форма та зразок заповнення таблиці електронної бази даних

№ зп	Вихідний № та дата заявки	Вхідний № та дата заявки	Найменування заявника	Тип, заводський, бортовий номер ПС	Реєстраційний номер ПС	Номер, що наданий MCA/MRCA	Вихідний № та дата документа щодо видачі	Відповідальний інспектор за видання MCA/MRCA	Дата зміни, передавання, призупинення, скасування MCA/MRCA
1	№ 90/01-37/1234 29.03.2019	№340 02.04.2019	Спеціальний авіаційний загін ДСНС України	EC225LP №2554 борт 53	№ 903690XT	0001.UA.21B.H.CA.2019	№185/2/507 07.04.2020	Терещенко І.М.	
2	№ 90/01-37/2441 01.04.2019	№1251 10.04.2019	Спеціальний авіаційний загін ДСНС України	EC225LP №2874 борт 54	№ 903694XT	0001.UA.21B.H.RCA.2019	№185/2/552 18.04.2019	Терещенко І.М.	18.03.2020 передано
3	№ 48/35 07.03.2020	№120 12.03.2020	в/ч 1467 ДПС України	EC225LP №2874 борт 54	№ 903694KT	0002.UA.21B.H.RCA.2020	№185/2/1247 18.03.2020	Кравченко І.М.	

Шифр реєстрації сертифікатів – XXXX.UA.21B.H.CA.2020 або XXXX.UA.21B.H.RCA.2020, де:

“XXXX.” – порядковий № сертифіката (сертифікат № 1 – 0001, № 2 – 0002 і т.д.);

“UA.21B.” – умовне позначення Частини-21B (літери “UA” означають – код України, а літера “B” – військові);

“H” – глава H Частини-21B – Сертифікати (військові) льотної придатності та обмежені сертифікати (військові) льотної придатності;

“CA.” – сертифікат (військовий) льотної придатності (Military Certificate of Airworthiness);

“RCA.” – обмежений сертифікат (військовий) льотної придатності (Military Restricted Certificate of Airworthiness);

“2020” – рік видачі сертифіката.

Додаток 7

до Адміністративних процедур ГУДАУ з видання та супроводження МСА/MRCA, MPTF та схвалення FC (підпункт 3.2.1 пункту 3.2, підпункт 3.6.3 пункту 3.6 розділу 3)

UA MAR Form 21 - Заявка на отримання дозволу (військового) на виконання польотів

UA MAR Form 21 Заявка на отримання дозволу (військового) на виконання польотів <i>Application for a Military Permit to Fly</i>	
МІНІСТЕРСТВО ОБОРОНИ УКРАЇНИ MINISTRY OF DEFENCE OF UKRAINE Головне управління державної авіації України <i>Head Office of State Aviation of Ukraine</i>	
1. Заявник: <i>Applicant:</i>	[найменування заявника] <i>[Name of applicant]</i>
2. Держава реєстрації та реєстраційні знаки: <i>Nationality and registration marks:</i>	
3. Утримувач, якому належить повітряне судно або експлуатуюча організація: <i>Aircraft owner/operating organisation:</i>	
4. Виробник повітряного судна/тип <i>Aircraft manufacturer/type</i>	5. Заводський номер <i>Serial number</i>
6. Цілі польотів <i>Purpose of flight</i> [Використовувати термінологію, що застосовується у 21.A.701(a) Частини-21В, та додавати будь-яку додаткову інформацію для точного опису цілей, наприклад, місце, маршрут, тривалість...] <i>[Use terminology of UA MAR 21.A.701(a) and add any additional information for accurate description of the purpose, e.g. place, itinerary, duration...]</i> [Для заявки через зміну цілей (посилання на 21.A.713): посилання на первинну заявку і опис нових цілей] <i>[For an application due to a change of purpose (ref. UA MAR 21.A.713): reference to initial request and description of new purpose]</i>	
7. Заплановані дати польотів та їх тривалість <i>Expected target date(s) for the flight(s) and duration</i>	
8. Конфігурація повітряного судна, для якої буде отримуватися дозвіл (військовий) на виконання польотів <i>Aircraft configuration as relevant for the Military Permit to Fly</i> 8.1. Вищезазначене повітряне судно, для якого робиться заявка щодо дозволу (військового) на виконання польотів, визначається в [додавати посилання на документи, які ідентифікують конфігурацію повітряного судна. Те ж саме, що вимагається в AMC 21.A.263(c)(6) Частини-21В або в схваленій заявці (блок 6 UA MAR Form 18a або 18b) AMC 21.A.709(b) Частини-21В] <i>The above aircraft for which a military permit to fly is requested is defined in [add reference to the document(s) identifying the configuration of the aircraft. Same as required in AMC UA MAR 21.A.263(c)(6) or AMC UA MAR 21.A.709(b) application approval UA MAR Form 18a or 18b, Block 6]</i>	

8.2. Стосовно графіка технічного обслуговування повітряне судно знаходиться в такому стані: [Описати стан повітряного судна] <i>The aircraft is in the following situation related to its maintenance schedule:</i> <i>[Describe status]</i>	
9. Схвалення умов польоту (якщо вони не схвалені на момент подання заявки, вказувати посилання на заявку щодо їх схвалення) [Посилання на: <i>Approval of flight conditions [if not available at the time of application, indicate reference of request for approval]</i> <i>[Reference to:</i> 1. Схвалення Головного управління державної авіації України; або <i>Head Office of State Aviation of Ukraine approval; or</i> 2. Форму схвалення відповідно до повноважень MDOA (див. AMC 21.A.263(c)(6) Частини-21B), якщо вона схвалена відповідно до повноважень MDOA.) <i>MDOA approval form (see AMC UA MAR 21.A.263(c)(6)), if approved under MDOA privilege.]</i>	
10. Дата: <i>Date:</i> [ДД.ММ.РРРР]	11. Прізвище та підпис <i>Name and signature</i> [Уповноважена особа з правом підпису] <i>[Authorised signatory]</i> [Ім'я ПРИЗВИЩЕ] <i>[NAME]</i>

Додаток 8

до Адміністративних процедур ГУДАУ з видання та супроводження МСА/MRCA, MPTF та схвалення FC (підпункт [3.2.2](#) пункту 3.2 розділу 3)

UA MAR Form 18a - Умови польоту для дозволу (військового) на виконання польотів

Якщо повноваження, викладені в 21.A.263(c)(6) Частини-21B не застосовуються, підписана форма має подаватися управлінням льотної придатності (або еквівалентним) заявника до Головного управління державної авіації України.

When the privilege of UA MAR 21.A.263(c)(6) is not applicable, the signed forms should be presented by the office of airworthiness (or equivalent) to the Head Office of State Aviation of Ukraine

UA MAR Form 18a УМОВИ ПОЛЬОТУ ДЛЯ ДОЗВОЛУ (ВІЙСЬКОВОГО) НА ВИКОНАННЯ ПОЛЬОТІВ – ФОРМА СХВАЛЕННЯ <i>FLIGHT CONDITIONS FOR A MILITARY PERMIT TO FLY – APPROVAL FORM</i>	
МІНІСТЕРСТВО ОБОРОНИ УКРАЇНИ <i>MINISTRY OF DEFENCE OF UKRAINE</i> Головне управління державної авіації України <i>Head Office of State Aviation of Ukraine</i>	
1. Заявник: <i>Applicant:</i> [Найменування організації, що надає умови польоту та відповідні обґрунтування] <i>[Name of organization providing the flight conditions and associated substantiations]</i>	2. Форма схвалення: <i>Approval form:</i> Видання №: <i>Issue No:</i> [номер і видання для цілей відстежування згідно з процедурою утримувача MDOA] <i>[number and issue, for traceability purpose in accordance with MDOA holder's procedure]</i>
3. Виробник повітряного судна / тип <i>Aircraft manufacturer/type</i>	4. Заводський номер: <i>Serial number:</i>
5. Ціль <i>Purpose</i> [Ціль відповідно до зазначеного в 21.A.701 Частини-21B] <i>[Purpose in accordance with UA MAR 21.A.701]</i>	
6. Конфігурація повітряного судна <i>Aircraft configuration</i> Вищезазначене повітряне судно, для якого надається заявка щодо отримання дозволу (військового) на виконання польотів, визначається в [додати посилання на документи, що визначають детальну конфігурацію повітряного судна, відповідно до положень 21.A.708(a) Частини-21B] <i>The above aircraft for which a military permit to fly is requested is defined in [add reference to the document(s) identifying the detailed configuration of the aircraft in accordance with UA MAR 21.A.708(a)]</i> [Для змін, що впливають на первинну форму схвалення: опис змін. Цю форму повинно бути видано повторно] <i>[For change(s) affecting the initial approval form: description of change(s). This form must be reissued]</i>	

7. Обґрунтування *Substantiations*

[Посилання на документи, відповідно до положень 21.A.708(c),(d) Частини-21В, які підтверджують, що повітряне судно (як зазначено в блоці 6 може безпечно виконувати заплановані польоти за умови дотримання визначених умов або обмежень.]

[References to the document(s) justifying that the aircraft (as described in Block 6 can perform the intended flight(s) safely under the defined conditions or restrictions.]

[Для змін, що впливають на первинну форму схвалення: посилання на додаткове обґрунтування. Ця форма повинна бути переоформлена черговим виданням]

[For change(s) affecting the initial approval form: reference(s) to additional substantiation(s). This form must be re-issued]

8. Умови/Обмеження *Conditions/Restrictions*

Вищезазначене повітряне судно повинно використовуватися з дотриманням таких умов або обмежень:

[Детальна інформація щодо таких умов/обмежень, або посилання на відповідний документ, включаючи конкретні інструкції з технічного обслуговування та умови для виконання таких інструкцій, відповідно до положень 21.A.708(b) Частини-21В]

The above aircraft must be used with the following conditions or restrictions:

[Details of these conditions/restrictions, or reference to relevant document, including specific maintenance instructions and conditions to perform these instructions in accordance with UA MAR 21.A.708(b)]

9. Заява *Statement*

Визначення умов польоту здійснено відповідно до погодженої Головним управлінням державної авіації України процедурою утримувача MDOA.

Повітряне судно (визначене у блоці 6) не має ознак і характеристик, що роблять його небезпечним для виконання запланованих польотів при дотриманні визначених умов і обмежень.

The determination of the flight conditions has been made in accordance with the relevant MDOA procedure agreed by the Head Office of State Aviation of Ukraine.

The aircraft as defined in Block 6 above has no features and characteristics making it unsafe for the intended operation under the identified conditions and restrictions.

[закреслити те, що не застосовується]

[strikethrough what is not applicable]

10а. Схвалено відповідно до повноважень MDOA № UA.21B.J.MDOA.XXXX [якщо застосовуються повноваження, викладені в 21.A.263(c)(6) Частини-21В]

Approved under the authority of MDOA ref. UA.21B.J.MDOA.XXXX [when privilege of UA MAR 21.A.263(c)(6) applies]

10б. Надано відповідно до повноважень MDOA № UA.21B.J.MDOA.XXXX [якщо не застосовані повноваження MDOA, зазначені в 21.A.263(c)(6) Частини-21В]

Submitted under the authority of MDOA ref. UA.21B.J.MDOA.XXXX [when privilege of UA MAR 21.A.263(c)(6) MDOE's not apply]

UA MAR Form 18a

Оформлення здійснюється з дотриманням інструкції щодо оформлення, наведеною в Додатку 9.

Додаток 9

до Адміністративних процедур ГУДАУ з видання та супроводження МСА/MRCA, MPTF та схвалення FC (підпункт [3.2.2](#) пункту 3.2 розділу 3)

UA MAR Form 18b - Умови польоту для дозволу (військового) на виконання польотів

Якщо умови польоту схвалюються відповідно до повноважень, така форма має використовуватися схваленою організацією для документального підтвердження схвалення

When the flight conditions are approved under a privilege, this form should be used by the approved organisation to document the approval

UA MAR Form 18b УМОВИ ПОЛЬОТУ ДЛЯ ДОЗВОЛУ (ВІЙСЬКОВОГО) НА ВИКОНАННЯ ПОЛЬОТІВ – ФОРМА СХВАЛЕННЯ <i>FLIGHT CONDITIONS FOR A MILITARY PERMIT TO FLY – APPROVAL FORM</i>	
МІНІСТЕРСТВО ОБОРОНИ УКРАЇНИ <i>MINISTRY OF DEFENCE OF UKRAINE</i> Головне управління державної авіації України <i>Head Office of State Aviation of Ukraine</i>	
1. Заявник: <i>Applicant:</i> [Найменування організації, що надає умови польоту та відповідні обґрунтування] <i>[Name of organization providing the flight conditions and associated substantiations]</i>	2. Форма схвалення: <i>Approval form:</i> № XXXX.UA.21B.P.FC.20XX Видання №: XX <i>Issue No:</i> [номер і видання для цілей відстежування] <i>[number and issue, for traceability purpose]</i>
3. Виробник повітряного судна / тип <i>Aircraft manufacturer/type</i>	4. Заводський номер: <i>Serial number</i>
5. Ціль <i>Purpose</i> [Ціль відповідно до зазначеного в 21.A.701 Частини-21B] <i>[Purpose in accordance with UA MAR 21.A.701]</i>	
6. Конфігурація повітряного судна <i>Aircraft configuration</i> Вищезазначене повітряне судно, для якого надається заявка щодо отримання дозволу (військового) на виконання польотів, визначається в (додати посилання на документи, що визначають детальну конфігурацію повітряного судна, відповідно до положень 21.A.708(a) Частини-21B) <i>The above aircraft for which a military permit to fly is requested is defined in [add reference to the document(s) identifying the detailed configuration of the aircraft in accordance with UA MAR 21.A.708(a)]</i> [Для змін, що впливають на первинну форму схвалення: опис змін. Цю форму повинно бути видано повторно] <i>[For change(s) affecting the initial approval form: description of change(s). This form must be re-issued]</i>	

7. Обґрунтування
Substantiations

[Посилання на документи, відповідно до положень 21.A.708(c),(d) Частини-21В, які підтверджують, що повітряне судно (як зазначено в блоці 6) може безпечно виконувати заплановані польоти за умови дотримання визначених умов або обмежень.]

[References to the document(s) in accordance with UA MAR 21.A.708(c),(d) justifying that the aircraft (as described in Block 6) can perform the intended flight(s) safely under the defined conditions or restrictions.]

[Для змін, що впливають на первинну форму схвалення: посилання на додаткове обґрунтування. Ця форма повинна бути переоформлена черговим виданням]

[For change(s) affecting the initial approval form: reference(s) to additional substantiation(s). This form must be re-issued]

8. Умови/Обмеження
Conditions/Restrictions

Вищезазначене повітряне судно повинно використовуватися з дотриманням таких умов або Обмежень:

[Детальна інформація щодо таких умов/обмежень, або посилання на відповідний документ, включаючи конкретні інструкції з технічного обслуговування та умови для виконання таких інструкцій, відповідно до положень 21.A.708(b) Частини-21В]

The above aircraft must be used with the following conditions or restrictions:

[Details of these conditions/restrictions, or reference to relevant document, including specific maintenance instructions and conditions to perform these instructions in accordance with UA MAR 21.A.708(b)]

9. Заява
Statement

Умови польоту встановлено та обґрунтовано відповідно до положень 21.A.708 Частини-21В.

Повітряне судно (визначено у блоці 6) не має ознак і характеристик, що роблять його небезпечним для виконання запланованих польотів при дотриманні визначених умов і обмежень.

The flight conditions have been established and justified in accordance with UA MAR 21.A.708.

The aircraft as defined in Block 6 above has no features and characteristics making it unsafe for the intended operation under the identified conditions and restrictions.

[якщо схвалено відповідно до повноважень схваленої організації]

[when approved under a privilege of an approved organisation]

10. Схвалено відповідно до [НОМЕР СХВАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ]
Approved under [ORGANISATION APPROVAL NUMBER]

11. Дата видачі
Date of issue

12. Прізвище та підпис
Name and signature

[Уповноважена особа з правом підпису]
[Authorised signatory]

[якщо не схвалено відповідно до повноважень схваленої організації]
[when not approved under a privilege of an approved organisation]

13. Схвалення і дата
Approval and date

[відповідне схвалення: Головне управління державної авіації України]
[the appropriate approval: Head Office of State Aviation of Ukraine]

сторінка 3 з 3

UA MAR Form 18b

Інструкції щодо оформлення FC (UA MAR Form 18b)

Пункти, що заповнюються заявником:

Блок 1 – Зазначається найменування організації.

Блок 3 – Зазначається виробник ПС та тип ПС, для екземпляра якого зроблено заявку на схвалення FC.

Блок 4 – Зазначається заводський (серійний) номер ПС, для екземпляра якого зроблено заявку на схвалення FC.

Блок 5 – Зазначається ціль згідно з 21.A.701 Частини-21В або інша застосовна відповідно до рекомендацій GM 21.A.701(a).

Блок 6 – Зазначається опис конфігурації ПС, відповідно до положень 21.A.708(a) Частини-21В, для екземпляра якого зроблено заявку на схвалення FC. Надається посилання на документ (документи), що визначають конфігурацію ПС:

у випадку наявності МТС – інформація про перелік даних МТС або його розділи, які визначають конфігурацію, процедури та обмеження експлуатації типу/моделі ПС;

перелік основної експлуатаційної документації, яка визначає процедури та обмеження експлуатації (Керівництва з льотної та технічної експлуатації ПС);

стислий опис або перелік відхилень від визначеної експлуатаційною документацією конфігурації (якщо є).

Блок 7 – Зазначається документи, відповідно до положень 21.A.708(c) і (d) Частини-21В, які підтверджують, що ПС (яке зазначене в блоці 6) може безпечно здійснювати зазначений політ (польоти) за визначених умов чи обмежень. У випадку наявності відхилень від визначеної експлуатаційною документацією конфігурації, додатково надається посилання на документацію, якою визначені ці зміни.

Блок 8 – Відповідно до положень 21.A.708(b) Частини-21В, зазначаються подробиці умов/обмежень, або посилання на відповідний документ, включаючи спеціальні інструкції з ТО та умови виконання цих інструкцій, дотримання яких необхідно для безпечної експлуатації або виконання зазначеного польоту, в т.ч.:

у випадку відсутності відхилень від визначеної експлуатаційною документацією конфігурації, надається посилання на цю документацію, наприклад: “Експлуатацію ПС здійснювати згідно з експлуатаційною документацією наведеною у блоці 6 та схваленою ГУДАУ програмою ТО”;

у випадку наявності відхилень від визначеної експлуатаційною документацією конфігурації додатково надається посилання на додаткові заходи, якими

забезпечується безпека польоту, або на інструкції, якими визначені ці заходи, наприклад:

- *“Пльоти виконувати за правилами візуальних пльотів вдень у простих метеорологічних умовах, без зледеніння, поза хмарами та зонами грозової діяльності”;*
- *“Виконання фігур складного та вищого пілотажу заборонено”;*
- *“Пльоти виконувати в районі аеродрому”;*
- *“Політ виконувати без пасажирів та вантажу”;*
- *“Умови та обмеження згідно з програмою контрольного пльоту, що затверджена ...” тощо.*

Блок 9 – Зазначається формулювання, як надано у UA MAR Form 18b.

Блок 11 – Зазначається дата видання заявником.

Блок 12 – Зазначається посада уповноваженої особи заявника з правом підпису, що підписала, та ставиться її підпис.

Пункти, що заповнюються ГУДАУ під час схвалення умов пльоту:

Блок 2 – Зазначається реєстраційний номер, що наданий цій UA MAR Form 18b відповідно до системи нумерації електронної бази даних (Додаток [15](#) цих Адміністративних процедур) та порядковий номер її видання (при первинному виданні зазначається “№1”). У випадку повторного подання UA MAR Form 18b реєстраційний номер і номер видання присвоюється згідно з підпунктом [3.7.3](#) пункту 3.7 розділу 3 цих Адміністративних процедур.

Блок 13 – Ставиться штамп ГУДАУ “СХВАЛЕНО”, зазначається посада особи, що підписала, та ставиться її підпис. Схвалення підписується заступником начальника Головного управління державної авіації України (згідно з розподілом повноважень) або особою, яка його заміщує.

Примітка. У випадку, якщо обсяг інформації не дає змогу її розмістити у полі відповідного блоку UA MAR Form 18b, інформація може бути зазначена на зворотній стороні схвальної форми, а у відповідному блоці ставиться посилання, що інформація зазначена на зворотній стороні, або UA MAR Form 18b видається на двох сторінках із зазначенням сторінок “сторінка 1 з 2” та “сторінка 2 з 2”.

Додаток 10
до Адміністративних процедур ГУДАУ з
видання та супроводження МСА/MRCA,
MPTF та схвалення FC (підпункт 3.3.2 пункту
3.2, підпункт 3.4.1 пункту 3.4 розділу 3)

**Форма контрольного переліку оцінювання документації
на схвалення умов польоту**

Контрольний перелік оцінювання документації на схвалення умов польоту				
Найменування організації-заявника			На вхідний №	
Тип ПС	Заводський № ПС	Дата початку	Дата закінчення	
№ зп	Питання, що підлягають інспектуванню	Відповідь		Примітка
		Так	Ні	
1.	Наявність у заявці на схвалення FC питань (обставин), з яких ПС не відповідає застосовним вимогам ЛП або схваленим FC (21.A.707(b)(2))			
2.	Наявність у запропонованих умовах польоту конфігурації ПС (опис конструкції, обладнання, систем умов льотної та технічної експлуатації, застосовних норм ЛП або критеріїв, розрахунків, підтвердження міцності, досвіду експлуатації), для якої робиться заявка на отримання MPTF (21.A.708(a))			
3.	Встановлення умов або обмежень, які необхідні для безпечної експлуатації ПС, враховуючи (21.A.708(b)):			
3.1	умови або обмеження (в разі необхідності) для маршрутів або повітряного простору, або обидва, які необхідні для виконання польотів (конкретний район польотів, висоту польотів, клас повітряного простору, можливі вимоги до поверхні землі або води тощо) (21.A.708(b)(1))			
3.2	умови та обмеження для льотного екіпажу, який здійснює політ на ПС (21.A.708(b)(2))			
3.3	обмеження щодо перевезення інших осіб, крім льотного екіпажу (21.A.708(b)(3))			
3.4	експлуатаційні обмеження, спеціальні процедури або технічні умови, яких необхідно дотримуватися (щодо транспортування, скидання, застосування засобів ураження тощо) (21.A.708(b)(4))			
3.5	спецпрограму льотних випробувань (якщо необхідна) (21.A.708(b)(5))			
3.6	спеціальні заходи з підтримання ЛП, включаючи інструкції з ТО, та порядок, відповідно до якого вони будуть виконуватися (21.A.708(b)(6) та GM до нього)			
4.	Обґрунтування (аналіз, розрахунки, випробування або інші заходи), що ПС придатне до безпечного польоту за заявлених умов або обмежень (21.A.708(c) та GM до нього)			

5.	Визначення наявності методики для контролю конфігурації ПС для того, щоб залишатися в межах визначених умов (21.A.708 (d) та GM до нього)			
6.	Надання заяви про здатність ПС безпечно виконувати політ в умовах або за обмеженнями, які зазначені в пункті 3 цього переліку (21.A.709(b)(3))			
7.	Переконаватися у наданні опису змін до умов або пов'язаних з ними обґрунтувань, що впливають на первинні схвалені FC (якщо вимагається видання нового MPTF (GM 21.A.713)			
8.	Переконаватися за наданими матеріалами у здатності ПС виконувати безпечний політ відповідно до заявлених умов та обмежень. З цією метою ГУДАУ може або вимагати від заявника проводити необхідні перевірки або випробування (21.A.710(c), GM №1 до 21.A.708(c)):			
8.1	обґрунтування спеціальних заходів з підтримання ЛП (GM 21.A.708(b)(6))			
8.2	аналіз, розрахунки, випробування або інші заходи для визначення умов і обмежень виконання безпечного польоту (GM №2 до 21.A.708 (c))			
8.3	обґрунтування обмежень для екіпажу (21.A.708(b)(2))			
8.4	обґрунтування обмежень для захисту третіх осіб (GM №1 до 21.A.708(c))			

Виявлені інспектором ГУДАУ невідповідності

№ зп	Невідповідності	Вжиті заходи (підпис)	Контроль заходів, (підпис)

Результат інспектування	Позитивний	Негативний
Прізвище інспектора: Підпис: Дата:	<i>процедуру ЗАВЕРШЕНО.</i> <i>Схвалити FC</i>	<i>ПРИПИНЕНО процедуру до усунення невідповідностей, які надані заявнику</i>

Прийняття рішення, підготовка та схвалення умов польоту

Всі невідповідності, які були виявлені під час оцінювання документації на схвалення умов польоту повітряного судна, усунуті. Недоліки, які впливають на їх схвалення, відсутні.

Виходячи з викладеного, зазначені умови польоту розглянуто позитивно, надану UA MAR Form 18a/18b (*непотрібне закреслити*) пропоную схвалити.

Відповідальний інспектор (PCM)

(посада, в/звання)

(підпис)

(Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Звітні матеріали та проєкт UA MAR Form 18a/18b перевірів (*непотрібне закреслити*).

(посада, в/звання)

(підпис)

(Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Завершальні заходи процесу схвалення умов польоту				
№ зп	Питання, що підлягають інспектуванню	Відповідь		Примітка
		Так	Ні	
9.	Перевірка видачі оригіналу схвалених ФС заявнику під підпис на зворотному боці копії схвалених ФС (вказати вихідний № супроводу)			дата вих. №
10.	Додавання копії ФС до паперової справи архіву			
11.	Додавання копії ФС до електронної бази даних			
12.	Поінформувати заявника листом про обставини відмови у схваленні ФС, якщо схвалення неможливе			дата вих. №
13.	Додавання до архіву копії листа заявнику про обставини відмови у схваленні ФС			
Результат інспектування		Позитивний		Негативний
Прізвище інспектора: Підпис: Дата:		<i>Завершальні заходи зі схвалення ФС ВИКОНАНО.</i>		<i>Завершальні заходи зі схвалення ФС взято під КОНТРОЛЬ.</i>

У графі “Відповідь” та у блоці “Результат інспектування” бажану графу “Так” чи “Ні” позначають знаком “√” або позначкою “N/A” (не відноситься), а позначка “N/R” свідчить про те, що відповідне питання не застосовно.

Відомості щодо невідповідностей вносять до блоку “Виявлені інспектором ГУДАУ невідповідності”, а порядковий № невідповідності в переліку вписують у графу “Примітка”.

Додаток 11

до Адміністративних процедур ГУДАУ з видання та супроводження МСА/MRCA, MRTF та схвалення FC (підпункт 3.5.1 пункту 3.5, підпункт 3.6.1 пункту 3.6 розділу 3)

Форма контрольного переліку інспектування повітряного судна

Контрольний перелік інспектування повітряного судна				
Найменування організації-заявника			На вхідний №	
Тип ПС		Заводський № ПС	Дата початку	
			Дата закінчення	
№ зп	Питання, що підлягають інспектуванню	Відповідь		Примітка
		Так	Ні	
ОЦІНЮВАННЯ ЕКСПЛУАТАЦІЙНОЇ ДОКУМЕНТАЦІЇ				
1.1.	Наявність схваленої організації з управління підтриманням льотної придатності, авторизованого персоналу для виконання ТО, підготовки персоналу на тип ПС та повноважень на обслуговування типу ПС			
1.2.	Наявність у ПС оригіналів чинних: - реєстраційного посвідчення; - МСА або попереднього MRTF			
1.3.	Актуальність відомостей з перевірки експлуатуючою організацією технічного стану та визначення ЛП ПС та Переліку компонентів з обмеженим ресурсом та строком служби ПС, залишок їх ресурсів (строком служби)			
1.4.	Наявність актуальної інформації (звіту) щодо маси і центрівки ПС (Weighing sheet with aircraft inventory) або відповідність ПС обмеженням маси і центрівки. Вагова і балансувальна діаграма (Weight and balance diagram). Зміни, застосовані після останнього зважування			
1.5.	Актуалізація та звірка льотної (Flight Manual) та технічної документації (Maintenance Program (AMP)) з додатками, пов'язаними зі встановленими модифікаціями			
1.6.	Правильність ведення формулярів ПС, двигунів, повітряних гвинтів, паспортів комплектувальних виробів (Airframe, engine, propeller logbooks / Equipment tracking sheets) та наявність записів щодо виконання ТО, що охоплюють звітний період. Перелік відкладених робіт (List of postponed work) і їх вплив на ЛП			
1.7.	Правильність ведення технічних журналів екіпажу (Logs / Aircraft Technical Log), що охоплюють звітний період			
1.8.	Наявність запису про занесення адреси державного ПС до апаратури систем зв'язку, навігації і спостереження та/або ELT 406 MHz, що входить до складу бортового обладнання (якщо передбачено конструкцією)			
1.9.	Переконання у схваленні всіх виконаних модифікаціях/ремонтах (фюзеляж, двигуни, повітряні гвинти, обладнання) та оцінка їх впливу на ЛП			
1.10.	Виконання всіх директив ЛП згідно AD Status, включно з відкладеними, якщо строк виконання AD минув для цього ПС (у тому числі по двигунах, повітряних гвинтах та комплектувальних виробках)			

1.11.	Виконання застосовних експлуатаційних директив для цього ПС (у тому числі по двигунах, повітряних гвинтах та комплектувальних виробх), що охоплюють звітний період			
1.12.	Відповідність Програми технічного обслуговування (АМР) вимогам ГУДАУ, обов'язковим вимогам щодо підтримання ЛП: повторюваним АД, обмеженням ЛП (ALS) і LLP або спеціальним вимогам до ТО, що містяться в бюлетені ЛП, врахування модифікацій/ремонтів (вибірка за звітний період)			
1.13.	Виконання необхідних видів ТО ПС та двигунах, доказова документація виконання ТО (перевірити вид ТО, дату виконання, при якому напрацюванні ПС, МСРС по кожному ТО, крім оперативних, що охоплюють звітний період).			
1.14.	Дотримання умов та обмежень, наведених у виданих дозволах (вибірково)			
1.15.	Облік дефектів (несправностей), переліку допущень (DMI) згідно з Основним переліком мінімального обладнання (ММEL/MEL) та усунення несправностей			
1.16.	Виконання програми боротьби з корозією (СРСР) та цілісності конструкції (Continuing structural integrity programme (SIP)), якщо застосовно			
1.17.	Організація системи об'єктивного контролю та фактичні матеріали крайнього аналізу цього ПС			
1.18.	Своєчасність виконання схвалених ремонтів на ПС, його виробх та комплектувальних виробх			
ОГЛЯД ПОВІТРЯНОГО СУДНА				
2.1.	Відповідність конфігурації ПС схваленій документації, включаючи встановлені комплектувальні вироби			
2.2.	Наявність льотного керівництва, змін/доповнень до нього			
2.3.	Технічний стан ПС на відсутність інорідних тіл, тріщин, деформацій, зносу, розшарувань, вибоїн, підтікання рідин, втрати заклепок/гвинтів, стан фіксації трубопроводів та електропроводки, інших пошкоджень: - фюзеляж..... - крило..... - хвостове оперення..... - шасі..... - силова установка..... - лопаті..... - редуктори..... - кабіна екіпажа..... - вантажний відсік (салон).....			
2.4.	Технічний стан двигунів, ДСУ, редуктора, їх вузлів кріплення, мотогондол на відсутність дефектів, корозії і надійність кріплення, пошкоджень трубопроводів, шлангів: - у відсіках двигунів, ДСУ надмірної кількості мастила, палива або підтікання гідравлічної рідини; - на вузлах кріплення двигунів, ДСУ (тріщини, послаблення кріплення і хиткість)			
2.5.	Фактичне виконання всіх відкладених ремонтів пошкоджень, якщо строк виконання ремонту минув (згідно з переліком дефектів (пошкоджень) конструкції)			
2.6.	Стан наявних корозійних уражень: - прояви корозії ззовні та всередині ПС; - критичні зони, вразливі до корозії (наприклад, зона паливних баків)			
2.7.	Стан і чистота системи повного та статичного тиску на відсутність закупорювань, обігрів приймача повного тиску			

2.8.	Відповідність кисневої системи специфікаціям виробника. Стан, заправка та кріплення кисневих балонів			
2.9.	Стан приладів і обладнання на відповідність документації та статусу модифікацій/ремонтів (особливо тих, що впливають на ЛП, змінний струм). Фізична присутність врахованих модифікацій/ремонтів та відсутність видимих необлікованих			
2.10.	Стан аеронавігаційних вогнів, посадкових (руліжних) фар та освітлення (ламп) та їх працездатність			
2.11.	Виконання кодування відповідача АТС „Mode S” 24-бітовим кодом			
2.12.	Чинність бази даних GPS (FMS, FMC), TAWS (в примітках вказати строк чинності)			
2.13.	Наявність реєстрації маяків ELT 406 MHz, якщо таке передбачено конструкцією ПС (в примітках вказати строк чинності): стаціонарного переносного			
2.14.	Актуальність версії бортового програмного забезпечення			
2.15.	Технічний стан елементів системи об'єктивного контролю на ПС			
2.16.	Фактичне виконання директив ЛП (якщо можливо)			
2.17.	Виконання мовних вимог (таблички з інформацією для пасажирів, екіпажу по всьому ПС), маркування приладів та іншої інформації (або як передбачено МТС/ТС)			
2.18.	Відповідність вимогам щодо ідентифікації виробів та комплектувальних виробів			
2.19.	Відповідність типу двигунів на ПС та вказаних у сертифікаті придатності щодо шуму на місцевості (якщо застосовно)			
2.20.	Відповідність радіоблаштування, що встановлене на ПС та вказане у дозволі на бортові радіостанції			
2.21.	Відповідність вимогам щодо стану, обліку, маркування і калібрування інструмента і устаткування			
2.22.	Виконати фотографування матеріалів (ярликів за наявності), з яких виготовленні крісла, покриття підлоги, занавіски			
2.23.	Дотримання інструкції (порядку) зберігання інструменту			
2.24.	Відсутність обставин, які перешкоджають проведенню інспектування ПС			
2.25.	Відсутність дефектів (пошкоджень) або невідповідностей, які повторюються з попередніх інспектувань цього ПС			

Виявлені інспектором ГУДАУ невідповідності

№ зп	Невідповідності	Вжиті заходи (підпис)	Контроль заходів, (підпис)

Результат інспектування	Позитивний	Негативний
Прізвище інспектора: Підпис: Дата:	<i>процедуру ЗАВЕРШЕНО. Видати MPTF/MCA/MRCA (непотрібне закреслити)</i>	ПРИПИНЕНО <i>процедуру до усунення невідповідностей</i> ВІДМОВЛЕНО у видачі MPTF/MCA/MRCA (непотрібне закреслити)

НАСТУПНІ БЛОКИ ВИКОРИСТОВУЮТЬСЯ ТІЛЬКИ ДЛЯ ВИДАЧІ МРТГ

Прийняття рішення, підготовка та видача МРТГ					
Всі невідповідності, які були виявлені під час інспектування повітряного судна усунуті. Недоліки, які впливають на видачу дозволу, відсутні. Виходячи з викладеного, зазначену заявку розглянуто позитивно, повітряному судну може бути видано МРТГ UA MAR Form 20a. Відповідальний інспектор (PCM) _____ _____ _____ (посада, в/звання) (підпис) (Ім'я ПРИЗВИЩЕ) Звітні матеріали та проєкт UA MAR Form 20a перевірів. _____ _____ _____ (посада, в/звання) (підпис) (Ім'я ПРИЗВИЩЕ)					
Завершальні заходи процесу видання МРТГ					
№ зп	Питання, що підлягають інспектуванню	Відповідь		Примітка	
		Так	Ні		
3.1.	Розміщення всіх даних щодо заявки в електронній базі даних				
3.2.	Перевірка повернення до архіву ГУДАУ оригіналів МСА та/або МРТГ, що втратили чинність				
3.3.	Перевірка видачі оригіналу МРТГ заявнику під підпис на зворотному боці копій сертифікатів (вказати вихідний № супроводу)			дата вих. №	
3.4.	Додавання копії МРТГ до паперової справи архіву				
3.5.	Додавання копії МРТГ до електронної бази даних				
3.6.	Поінформувати заявника листом про обставини відмови у видачі МРТГ, якщо схвалення неможливе			дата вих. №	
3.7.	Додавання до архіву копії листа заявнику про обставини відмови у видачі МРТГ				
Результат інспектування		Позитивний		Негативний	
Прізвище інспектора: Підпис: Дата:		<i>Завершальні заходи з видання МРТГ ВИКОНАНО.</i>		<i>Завершальні заходи з видання МРТГ взято під КОНТРОЛЬ.</i>	

У графі “Відповідь” та у блоці “Результат інспектування” бажану графу “Так” чи “Ні” позначають знаком “√” або позначкою “N/A” (не відноситься), а позначка “N/R” свідчить про те, що відповідне питання не застосовно.

Відомості щодо невідповідностей вносять до блоку “Виявлені інспектором ГУДАУ невідповідності”, а порядковий № невідповідності в переліку вписують у графу “Примітка”.

Додаток 12

до Адміністративних процедур ГУДАУ з
видання та супроводження МСА/MRCA,
MPTF та схвалення FC (підпункт 3.5.2 пункту
3.5 розділу 3)

**Рекомендована форма акту перевірки технічного стану та визначення
льотної придатності повітряного судна**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Керівник організації-заявника

“___” _____ 20__ року

АКТ

перевірки технічного стану та визначення льотної придатності
повітряного судна

Комісія у складі:

голова комісії _____

(посада, військове (спеціальне) звання,

прізвище, ім'я, по батькові)

члени комісії: _____

(посади, військові звання, прізвища, імена, по батькові)

призначена наказом (керівника організації заявника) від “___” _____ 20__ року
№ _____, “___” _____ 20__ року провела _____ огляд (у обов'язі
не нижче контрольного) повітряного судна (далі – ПС) _____

(тип, реєстраційний/заводський номери)

та його експлуатаційної документації в _____

(найменування організації, населений пункт)

1. Відомості про ПС

Заводський номер		Дата крайнього польоту	
Дата виготовлення		Дата і вид крайнього ТО	
Наліт з початку експлуатації		годин	посадок
Наліт після крайнього ремонту			років
Ресурс та строк служби ПС	призначений		
	до ТО або еквівалентних робіт		
Залишок ресурсу та строк служби ПС	призначеного		
	до ТО або еквівалентних робіт		

2. Відомості про програму ТО

Дата схвалення програми ТО	
№ ревізії, дата схвалення	

**3. Відомості щодо строків і стандартів виробництва та модифікацій (дата
статусів)**

3.1. Статус AD (директиви ЛП) планера/фюзеляжу _____.

3.2. Статус AD (директиви ЛП) двигунів _____.

3.3. Статус AD APU (директиви ЛП ДСУ) _____.

Продовження додатка 12

- 3.4. Статус Aircraft Utilization (напрацювання ПС) _____.
- 3.5. Статус LLP Landing Gear (компоненти з обмеженим ресурсом шасі) _____.
- 3.6. Статус LLP Engine Rotable Parts (компоненти з обмеженим ресурсом двигуна) _____.
- 3.7. Статус LLP APU Rotable Parts (компоненти з обмеженим ресурсом ДСУ) _____.
- 3.8. Статус LLP (компоненти з обмеженим ресурсом інших систем ПС) _____.
- 3.9. Статус Avionics (бортове обладнання радіоелектронне, навігаційне та зв'язку) _____.
- 3.10. Статус SI/CPCP (цілісність конструкції / програма боротьби з корозією) _____.
- 3.11. Статус Hard Time Components (компоненти, що потребують особливого ТО) _____.
- 3.12. Статус Periodical Inspection (періодичні інспекції) _____.
- 3.13. Статус Supplementary Inspection (додаткові інспекції) _____.
- 3.14. Статус Weight and Balance (зважування і центрівки) _____.
- 3.15. Перелік схвалених/несхвалених модифікацій (post-production modifications), ремонтів та сервісні бюлетені (SB): _____
(вид роботи, дата, найменування організації, яка виконала роботи, населений пункт)

4. Відомості щодо виконаних робіт з ТО з дати проведення крайньої перевірки ПС та відкладені роботи

Дата	Форма ТО	Напрацювання (години)	№, дата сертифіката передачі до експлуатації	Виконавець робіт (організація або персонал). № схвалення організації або № сертифікаційних повноважень	Місце проведення робіт

5. Виявлені невідповідності, що виявлені під час проведення огляду

№ з/п	Виявлені невідповідності	Вжиті коригувальні заходи, підпис	Контроль усунення невідповідності, підпис

6. Висновок комісії

На підставі перевірки технічного стану та аналізу експлуатаційної документації ПС підтверджуємо, що для ПС виконані всі вимоги Програми ТО, застосованих директив льотної придатності і спеціальних перевірок.

Повітряне судно технічно справне та придатне до польотів _____.

7. Підписи

Голова комісії _____;

(військове звання, підпис, ім'я, прізвище)

члени комісії: _____;

(військове звання, підпис, ім'я, прізвище)

“ _____ ” _____ 20 _____ року

Примітка. Перевірку технічного стану рекомендовано проводити у період не раніше ніж за 10 календарних днів до дати подачі заявки на отримання МРПТФ.

Додаток 13

до Адміністративних процедур ГУДАУ з питань видання МСА/MRCA, MPTF та схвалення FC (підпункт 3.6.1 пункту 3.6 розділу 3)

UA MAR Form 20a - Дозвіл (військовий) на виконання польотів

Для Головного управління державної авіації України

 ДОЗВІЛ (ВІЙСЬКОВИЙ) НА ВИКОНАННЯ ПОЛЬОТІВ MILITARY PERMIT TO FLY № XXXX.UA.21B.P.PTF.20XX 	
МІНІСТЕРСТВО ОБОРОНИ УКРАЇНИ MINISTRY OF DEFENCE OF UKRAINE Головне управління державної авіації України вулиця Казармена, 6В, м. Київ, 01135, Україна Head office of State aviation of Ukraine 6B, Kazarmena Street, Kyiv, 01135, Ukraine	
Цей дозвіл (військовий) на виконання польотів видається відповідно до глави Р розділу А Правил сертифікації повітряних суден, пов'язаних з ними виробів, компонентів та обладнання, які належать до військової техніки, а також організацій розробника та виробника (Частина-21В), та засвідчує, що повітряне судно здатне безпечно виконувати політ з цілями та в межах умов, які зазначені нижче. <i>This military permit to fly is issued pursuant to UA MAR 21 Section A Subpart P and certifies that the aircraft is capable of safe flight for the purpose and within the conditions listed below.</i> Цей дозвіл також дійсний для польотів до інших держав та в їх повітряному просторі, за умови отримання окремого схвалення від компетентних органів таких держав. <i>This permit is also valid for flight to and within other States provided separate approval is obtained from the competent authorities of such States.</i>	1. Держава реєстрації та реєстраційні знаки <i>Nationality and registration marks:</i> Україна (Ukraine) XXXXXXXX
2. Виробник повітряного судна/тип: <i>Aircraft manufacturer/type:</i> XXXXXXXX	3. Заводський №: <i>Serial No:</i> XXXXX
4. Дозвіл розповсюджується на: [цілі, зазначені у 21.A.701] <i>The permit covers: [purpose in accordance with UA MAR 21.A.701]</i>	
5. Утримувач: (у разі наявності дозволу (військового) на виконання польотів, виданого з метою, визначеною в 21.A.701(a)(15), тут має бути зазначено: “державна реєстрації ... <i>Holder: [in case of a military permit to fly issued for the purpose of UA MAR 21.A.701(a)(15) this should state: 'the state of registry ...</i>	
6. Умови/примітки: <i>Conditions/remarks:</i>	
7. Строк дії: <i>Validity period:</i>	
8. Місце та дата видачі: <i>Place and date of issue:</i> Київ (Kyiv), ДД.ММ.РРРР	9. Підпис: <i>Signature:</i> Ім'я ПРИЗВИЩЕ Name

Додаток 14

до Адміністративних процедур ГУДАУ з видання та супроводження МСА/MRCA, MPTF та схвалення FC (підпункт [3.6.2](#) пункту 3.6 розділу 3)

Приклади можливих варіантів умов та обмежень для FC та MPTF

Варіанти записів щодо умов/обмежень:

1. Жодна особа не може експлуатувати це ПС для інших цілей, ніж для виконання польоту, що дозволений цим MPTF. Крім того, ПС повинен експлуатуватися відповідно до загальних правил польотів у повітряному просторі України та загальних правил експлуатації, а також всіх додаткових обмежень, зазначених у цьому документі. ПС повинно експлуатуватися згідно з доповненнями до льотного керівництва або інших затверджених інструкцій з обслуговування, а також додаткових експлуатаційних і процедурних інструкцій у цьому MPTF.

2. Випробувальні польоти повинні проводитися в межах географічного району, описаного таким чином: _____

Примітка: Розмір області повинен бути необхідним для безпечного виконання передбачуваних типів маневрів і випробувань, якщо це необхідно.

3. Льотний екіпаж цього ПС повинен мати ліцензію пілота з відповідним рейтингом.

4. Це ПС може виконувати тільки денний візуальний політ.

5. Денний/нічний візуальний політ дозволено.

6. Пасажирів перевозити не дозволено.

Однак, деякі польоти можуть мати виправдану особливу потребу (наприклад, дослідження, тест на розробку, з метою функціональної перевірки), яка вимагає допуску технічного персоналу, крім льотного екіпажу, якщо це цілеспрямовано не заборонено.

7. Для будь-якого перегляду (зміни) цих операційних обмежень повинні подаватися заявки ГУДАУ.

8. Це ПС не повинно виконувати політ над забудовою будь-якого населеного пункту, за винятком випадків, коли надається дозвіл на зліт і посадку.

9. На ПС може літати тільки _____ (ПІБ пілота).

10. Застосовуються такі обмеження:

Швидкість: _____

Вага: _____

Висота: _____

Відношення: _____

Фактори навантаження: _____

Обмеження центрівки: _____

11. Не повинні виконуватись такі маневри: _____

12. Політ у відомих або прогнозованих умови обмерзання заборонений.

13. Маршрут польоту: _____

14. Тільки такі особи можуть бути перевезені на ПС: _____

15. Політ не повинен виконуватися у відомих або передбачуваних турбулентних повітряних масах.

16. Кількість заправленого палива обмежена _____

17. Завантаження ПС обмежене _____

18. Використовується такий позивний радіозв'язку: _____

19. Попереднє схвалення контролю повітряного руху необхідне для _____

20. Це ПС не потрібно реєструвати.

21. Це ПС може експлуатуватися без ТО.

22. На це ПС не поширюються _____ параграфи правил _____

23. Це ПС може експлуатуватися без таких документів _____

24. Це ПС може злітати з обмеженням ваги _____

25. Обмеження центрівки для польоту за цим МРТФ _____ до _____

26. Перед польотом ПС повинно бути оглянуто пілотом (крім курсанта) в об'ємі _____ огляду.

або

Перед польотом ПС повинно бути оглянуто відповідним ліцензованим (авторизованим) інженером з ТО ПС достатньо докладно для переконання, що ПС підходить для цілей цього МРТФ.

27. Будь-яке ТО, потрібне за результатом інспекції на _____ (дата), і ТО, необхідне для запланованого польоту за цим МРТФ, повинні бути оцінені (виконані) належним чином ліцензованою (авторизованою) особою до польоту.

28. Сертифіковане ТО ПС повинно бути записано перед польотом відповідно ліцензованим (авторизованим) інженером з обслуговування ПС в експлуатаційній документації або схвалене альтернативним записом.

29. Повинні бути зафіксовані, виявлені за результатами крайнього ТО, неусунуті або незначні дефекти, які не впливають на експлуатацію ПС під час запланованого відповідно до цього МРТФ польоту.

30. Інспекція та будь-яке проведене ТО повинні бути записані в експлуатаційну документацію або схвалені іншим альтернативним записом про виконане ТО ПС.

31. Відповідні деталі польоту та будь-яких дефектів/пошкоджень, виявлених під час або після польоту, повинні бути зафіксовані у виданому сертифікаті ТО або документації поточного ТО, в залежності від того, що застосовується.

32. Польоти виконуються відповідно до затвердженого для ПС льотного керівництва ПС, або керівництва з експлуатації, або інструкції льотчику (екіпажу).

33. Це ПС не відповідає вимогам _____. Утримувач/експлуатуюча організація цього ПС повинні отримати письмовий дозвіл від Національного органу з льотної придатності іншої держави (НАА) до початку його експлуатації в цій державі. Цей МРТФ і визначені експлуатаційні обмеження повинен знаходитись на борту ПС і надаватися за вимогою ГУДАУ або НАА в державі експлуатації.

34. Це ПС не може літати в контрольованому повітряному просторі, якщо інше не дозволено уповноваженою особою або ГУДАУ.

35. Вищий пілотаж заборонений.

Варіанти обмежень умов польоту:

пасажирів ніколи не допускаються в рамках МРТФ;

визначення аеродромів зльоту і посадки;

денний візуальний політ для ПС, яке допущене до нічного приладового польоту;

мінімальний діапазон видимості;

заборона польоту над населеними пунктами;

обмеження складу екіпажу;

обмеження висоти або швидкості;

заборона використання наддуву кабіни;

необхідні налаштування управління польотом і т.п.

Умови польоту можуть бути простими, наприклад, додаткові обмеження виходячи з конкретної мети польоту обмеженої тривалості. Або можуть бути всеосяжними, наскільки це можливо, наприклад, як дотримання конкретного плану льотних випробувань, конкретного льотного керівництва, конкретних інструкцій з ТО тощо.

Варіанти експлуатаційних умов і обмежень:

ПС повинно літати тільки вдень чи простих метеоумовах;

ПС допускається в політ тільки з льотним екіпажем, що складається тільки з пілотів або льотного екіпажу без пасажирів.

ПС не повинно експлуатуватися для перевезення пасажирів або вантажів протягом всього періоду чинності МРТФ;

ПС повинне летіти в пункт призначення по найбільш прямому маршруту відповідно до вимог повітряного руху і безпеки експлуатації;

ПС повинне оглядатися до польоту (або не рідше одного разу на добу) відповідно до затвердженого графіка системи обслуговування;

до вильоту ПС має мати справним все обладнання, на яке не поширюється чинності МРТФ;

про всі основні недоліки, виявлені протягом чинності МРТФ, необхідно повідомляти ГУДАУ.

Обмеження максимальної ваги та граничної центрівки:

зайва ваги понад сертифіковану максимальну (додаткові пальне, вантаж та навігаційне обладнання, додане для польоту) обмежується з коефіцієнтом маневреного перевантаження не менше 2,5g (для вертольоту слід проводити ретельну оцінку щодо визначення впливу надмірної ваги на час виходу з ладу критичних елементів конструкції);

при виконанні складних модифікацій може знадобитися побудова нової системи завантаження ПС з оцінюванням точності обчислення (можливе проведення льотних випробувань для нової максимальної ваги з метою визначення безпечності для експлуатації;

виконання заявником інженерної оцінки впливу підвищеної ваги і зміни центрівки на навантаженнях, які витримують критичні елементи конструкції (можливо у співпраці з виробником ПС для отримання необхідних даних);

льотні випробування або інші прийнятні засоби для демонстрації досягнення задовільних характеристик керованості ПС і необхідної здатності в умовах перевантаження (якщо утримувач сертифіката типу ПС підтримує заявку щодо надмірної ваги в письмовій формі, то подальша інженерна оцінка не потрібна).

Додаток 15

до Адміністративних процедур ГУДАУ з видання та супроводження МСА/MRCA, МРТФ та схвалення FC (підпункт [3.6.6](#) пункту 3.6, підпункт [3.7.4](#) пункту 3.7 розділу 3)

Форма та зразок заповнення таблиці електронної бази даних МРТФ та схвалених FC

№ зп	Вихідний № та дата заявки	Вхідний № та дата заявки	Найменування заявника	Тип, заводський, бортовий номер ПС	Реєстраційний (тимчасовий реєстраційний) номер ПС	Номер, що наданий МРТФ, схваленим FC та номер їх видання	Вихідний № та дата документа щодо видачі	Відповідальний інспектор за видання МРТФ та схвалення FC	Дата зміни, призупинення (поновлення), скасування МРТФ або FC
Зразок заповнення таблиці									
1	№ 90/01-37/1234 29.03.2020	№340 02.04.2020	в/ч 1467 ДПС України	EC225LP №2744 борт 54	№ 903694XT	0001.UA.21B.P.FC.2020 Видання №1	№185/2/507 07.04.2020	Терещенко І.М.	22.11.2020 внесені зміни
2	№ 90/01-37/2441 01.04.2020	№1251 10.04.2020	в/ч 1467 ДПС України	EC225LP №2744 борт 54	№ 903694XT	0001.UA.21B.P.PTF.2020	№185/2/552 18.04.2020	Терещенко І.М.	18.10.2020 завершився строк чинності
3	№ 90/01-01.10.2020	№120 02.10.2020	в/ч 1467 ДПС України	EC225LP №2744 борт 54	№ 903694XT	0002.UA.21B.P.PTF.2020	№185/2/2847 18.10.2020	Піскунов В.Г.	18.07.2021
4	№ 90/01-37/4444 21.11.2020	№3311 22.11.2020	в/ч 1467 ДПС України	EC225LP №2744 борт 54	№ 903694XT	0001.UA.21B.P.FC.2020 Видання №2	№185/2/2957 22.11.2020	Кравченко І.М.	

Шифр реєстрації документів – XXXX.UA.21B.P. FC.2020 або XXXX.UA.21B.P.PTF.2020, де:

“XXXX.” – порядковий № МРТФ/FC (для МРТФ/FC № 1 – 0001, № 2 – 0002 і т.д.);

“UA.21B.” – умовне найменування Частини-21В (літери “UA” означають – код України, літера “B” означає – військові);

“P” – глава P Частини-21В – Дозвіл (військовий) на виконання польотів;

“FC.” – умови польоту для дозволу (військового) на виконання польотів (Flight Conditions for a Military Permit To Fly);

“PTF.” – дозвіл (військовий) на виконання польотів (Military Permit To Fly);

“2020” – рік видачі документа.

Додаток 16
до Адміністративних процедур
ГУДАУ з видання та супроводження
MCA/MRCA, MPTF та схвалення FC

Використані скорочення

AD	Airworthiness Directives	Директива льотної придатності
AFM	Aircraft Flight Manual	Керівництво з льотної експлуатації
AMC	Acceptable means of compliance	Прийнятні методи відповідності
APU (ДСУ)	Auxiliary Power Unit	Допоміжна силова установка
ARC	Airworthiness Review Certificat	Сертифікат перегляду льотної придатності
CAMO	Continuing Airworthiness Management Organisation	Організація з управління підтриманням льотної придатності
CA	Certificate of Airworthiness	Сертифікат льотної придатності
CPCP	Corrosion Prevention and Control Program	Програма запобігання та контролю корозії
CRS	Certificate of Release to Service	Сертифікат передачі до експлуатації
CS	Certification Specifications	Вимоги для сертифікації
EASA	European Union Aviation Safety Agency	Європейська агенція авіаційної безпеки
EDA	European Defence Agency	Європейське оборонне агентство
EMAD 1.4	European Military Airworthiness Document. Acronyms and definitions document. EMAD 1.4	Європейські документи військової льотної придатності. Аббревіатури і визначення
EMAR	European Military Airworthiness Requirements	Європейські вимоги з військової льотної придатності
FC	Flight Condition	Умови польоту
GM	Guidance material	Довідковий матеріал
HOSAU (ГУДАУ)	Head office of State aviation of Ukraine	Головне управління державної авіації України
LLP	Life Limited Parts	Компоненти з обмеженим ресурсом
MARC	Military Airworthiness Review Certificat	Сертифікат (військовий) перегляду льотної придатності
MAWA Forum	Military Airworthiness Authorities Forum	Форум військових органів льотної придатності
MCA	Military Certificate of Airworthiness	Сертифікат (військовий) льотної придатності
MCRS	Military Certificate of Release to Service	Сертифікат (військовий) передачі до експлуатації
MDOA	Military Design Organisation Approval	Схвалення (військове) організації розробника
MDOE	Military Design Organisation Exposition	Керівництво (військове) організації розробника
MMEL	Master Minimum Equipment List	Основний перелік мінімального обладнання

MPTF	Military Permit To Fly	Дозвіл (військовий) на виконання польотів
MRCA	Military Restricted Certificate of Airworthiness	Обмежений сертифікат (військовий) льотної придатності
MRTC	Military Restricted Type Certificate	Обмежений сертифікат типу (військовий)
MSTC	Military Supplemental Type Certificates	Додатковий сертифікат типу (військовий)
MTC	Military Type Certificate	Сертифіката типу (військовий)
MTOW	Maximum takeoff weight	Максимальна злітна маса
RCA	Restricted Certificate of Airworthiness	Обмежений сертифікат льотної придатності
RTC	Restricted Type Certificate	Обмежений сертифікат типу
SB	Service Bulletin	Експлуатаційний бюлетень
SI	Structural integrity	Цілісність конструкції
STC	Supplemental Type Certificates	Додатковий сертифікат типу
TC	Type Certificate	Сертифіката типу
UA MAR	Ukrainian Military Airworthiness Requirements	Українські вимоги з військової льотної придатності
ЕД	Operational documentation	Експлуатаційна документація
ЛП	Airworthiness	Льотна придатність
НГ	Main rotor	Несучий гвинт
ПС	Aircraft	Повітряне судно
РГ	Rotary propeller	Рульовий гвинт
ТО	Maintenance	Технічне обслуговування
Частина-21В (UA MAR 21)	Правила сертифікації повітряних суден, пов'язаних з ними виробів, компонентів та обладнання, які належать до військової техніки, а також організацій розробника та виробника (Частина-21В), затверджені наказом Міноборони від 03.11.2016 №586, зареєстрованим Мінюстом 12.12.2016 за №1603/29733 (зі змінами)	
Частина-МВ	Правила підтримання льотної придатності авіаційної техніки державної авіації (Частина-МВ), затверджені наказом Міноборони від 23.12.2016 №714, зареєстрованим Мінюстом 06.02.2017 за №160/30028 (зі змінами)	

Додаток 17
до Адміністративних процедур
ГУДАУ з видання та супроводження
МСА/MRCA, MPTF та схвалення FC

Зміст

1. Загальні положення.....	1
2. Сертифікат (військовий) льотної придатності та обмежений сертифікат (військовий) льотної придатності.....	4
2.1. Загальні вимоги до процесу видання сертифіката.....	4
2.2. Заявка на отримання сертифіката.....	5
2.3. Оцінювання прийнятності заявника, заявки та доданої документації, класифікації типу сертифіката.....	6
2.4. Інспектування повітряного судна.....	7
2.5. Видання сертифіката.....	8
2.6. Перевірки і інспектування, зміна права власності, внесення змін, призупинення чинності, скасування сертифіката.....	9
3. Дозвіл (військовий) на виконання польотів та умови польоту.....	11
3.1. Загальні вимоги до процесу схвалення умов польоту та видання дозволу.....	11
3.2. Заявки на схвалення умов польоту та отримання дозволу.....	13
3.3. Оцінювання прийнятності заявника, заявок на схвалення умов польоту та отримання дозволу.....	15
3.4. Схвалення умов польоту.....	17
3.5. Інспектування повітряного судна.....	17
3.6. Видання дозволу.....	19
3.7. Схвалення умов польоту та отримання дозволу.....	20
3.8. Видання дозволу за форс-мажорних обставин.....	22
ДОДАТКИ.....	25